

RMK

I. 1501

Iratgyűjtő

1.

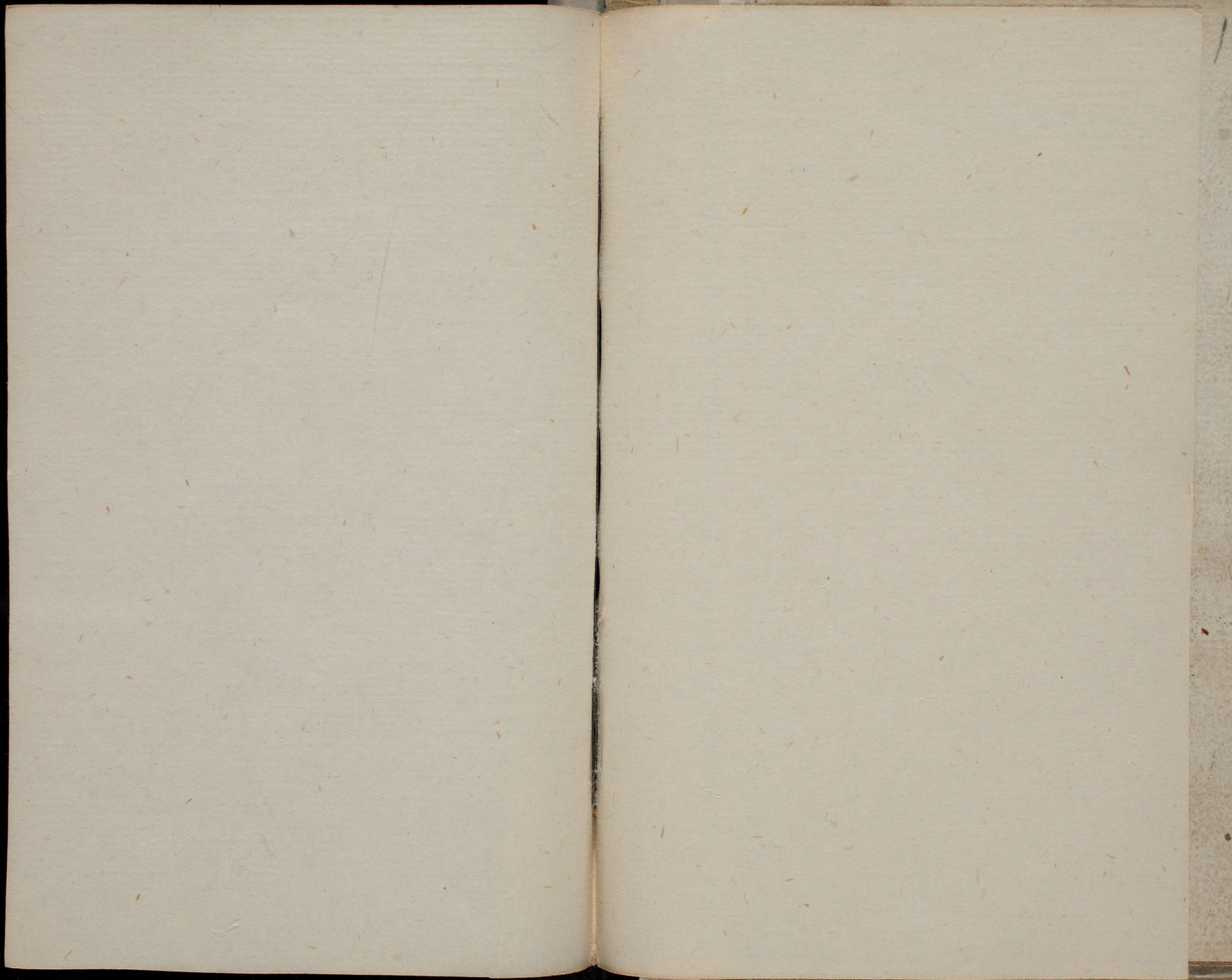
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

RmXI

1501

1
Tame postie

2
Íssjusziv bár örűly Vidámságban me
rűly (Íssjuságod) Szemlátsasi sziv
utaira / egész örömmel készűly
De az Itéletre, készűly felelet
re. Hogy végre meg ne sérűly.
Szivedet űritsd meg. Haragtól
fűltsd meg. tested gonosz
tól / tetzhető rokól / meg fe
pétven szepetsd meg. Szűle
tés íssjuság. híjjában valóság.
lelked erre fanítsd meg.

Teremtőd ki legyen. Szemec
elött legyen. Íssjuságodnak
vigasságodnak / egész őide
jében. Mikor az elűtendő.
Nem mint szűretendő. Rád
jő, ne érjen szűgyen.

Napod mikor nem létezik világos
homályt vesz. Hold és villagok
már nem villagok, fölled távo
zik az ég. Siratod esője. Bűk
sűrű felhője. Szemeid homályt té
Kárjaid mozdúlnak. Ház őrői
húlnak. Erős lábaid kemény i
naid alattad meg lágyúlnak.
Kik örlik ételed. Elállanak.
Fölled. Egy mártól elragúlnak.
Ablak melly kristályos, Majd lé
zen homályos. Nyílt ház ajta
ja, piros ajaka, majd lézen
kívül záros. És malmódzuga
sa

sa. Fordul meg állásra. Fűled is
lézen káros
Álom külső kello, Nem léte nálad
kello, Kis madárkának han
gos havának reggelit nem
kedvellő. Akkor leány sereg.
Környölled kesereg. Nem léte
vigan éneklő
Magasság ügytetzik, leomol s
rád esik, Úton járásod me
rő borlásod lézen. lábod meg
esik, Tej ed elő fája, Ételed mor
dolája, Virággal fehyessedik.
Sáskád kővéredik, Majd nem

Emelkedik Gyönyörűséged mert
melegséged tölted el hullamo
dik. Elted szívjére. Végző ide
jére. Sírók népe érkezik.

Mert ezüst köteled, Bővidülve le
led, Melly derekadat, fartya
hasadat magad két-rét eme
led. Arany palatka vére, Agyad
velgére. Omol, s tölti kebeled
Szivednek forrása, Vérednek fo
lyása. Szív ereidnek, mihelyt
vedrednek törté lelked megh.
állása. Vér fojó kereked, Tü
dődben meg reked. Nem lelk
lelked állása.

Apor földben mégyen, Hoggym
vált

mi volt a légyen, Majd isten é
hez, lelked férjéhez, mégyen
hoggy téged kégyen. Soha is ne
érjen. lelked debé férjen.
Mennyben örömet végyen.

Tanuld hát süműnáját, Dólgaid
formáját. Istened felni igyen
Kemlélni törvényes regulájá
Mert csak ezt foglajja. Maga
ban. s javajja. Embernek főbb
munkáját.

Aki ezt kerzette, úgy tetzik ke
rette. Avigasságott, képmula
tságott, míg az idő engedte. De
már siralommal. Nagy szív
fáj

fajdalommal. Kezd fizetni
érette.

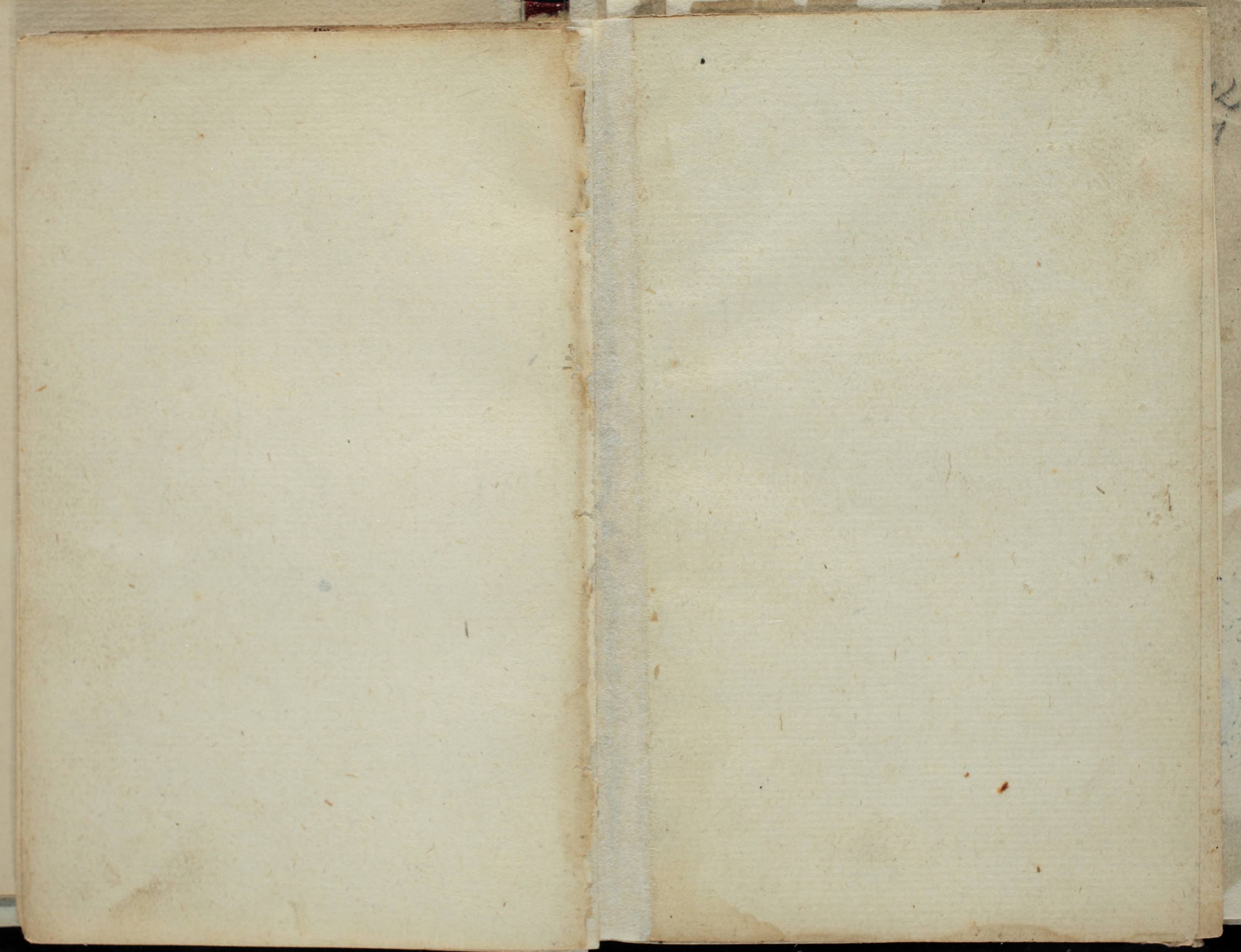
Adyeurums exintimis.
Hō diu. 736 dje 10 Oct.

Theomysia, Elek-Dajaja, Orator (d. menden na
kaiser an Ekklesijsen may jelenik a Kegyten Suk al
- Mulier qm parit ingenio li sui pñi. - abut
ord. matusum - pñi - f. v. pñi. - H. v. m. vñi -
(d. 25 May 1830 Tanys. -)

6

8

to

Percipiamus enim id
ab At: 797 d. 8va 8^{bris}

3.	8 ^e	8 ^e bij venedig	ad val. <u>Vol:</u>	17
1.	20 ^e	23 ^e	af heretysbol i vfe	20.
	24 ^e	:	" " " "	34
			" " " "	17

feljegyzés

TANCZ PESTISE.

Avagy.

*J.H.K.
1507*

Olly *alkalmatos* időben mondott Ige, mellyben ama' nem tsak *endemia*; hanem *epidemia* pestisnek, a' *fajtalan Tántznak*, kárhozatos *vólta graphicè*, bötűsön le *rajzoltatik*, és annak *autorának* az álnok Ördögnek azt *öltalmazó erősségei* *ener-
váltatnak*, meg-erőtelenítettnek.

Mellyett a' Sz. Irásnak *folyamat-
tyában* talált

SZENT-PETERI ISTVAN.

Az Ur Jéhus Christusnak *alázatos Tanít-
ványa* és a' Szent-Mihályi Ekkle-
siának *ackori Tanítója*.

*Fer. I. V. 10. Gyomlály, ronts. veszess,
törj, éppits, és plántally.*

DEBRECZENBEN,
Nyomtat: VINCZE GYÖRGY, által. 1697.

Chrysost. Hom. 49. in Math. tom.
2. p. 416.

UBi, inquit, Saltus lascivus, ibi diabolus certè adest. Non n. ad tripudia hæc nobis præbuit Deus sed ut modeste incedamus, non ut impudenter Camelorum modo saliamus; nec n. solum fœminæ; verùm etiam Cameli turpiter saliant: sed ut in Angelorum choris consistamus. Quod si corpus deforme sit impudenter saliendo, quanto magis animam fœdari credendum est? His tripudiis diabolus saltat, his à dæmonum ministris homines decipiuntur. Hæc ille.

Ita judicat de hoc opere:

POstquàm Reverendi, Clarissimi, ac eruditione præclari Viri, Domini Stephani Sz. péteri, Ministri Ecclesiæ Sz. Mihalyiensis, brevem hunc Tractatum & conceptum de vulgari (non Sacra) Choreâ, attentè & curiosè, perlegissem, deprehendi in eo omnia judiciosè, solidè, sanè & Orthodoxè tradidisse; commodè ac dextrè choreas, earumque ductores taxasse. Ut enim in Hungarica Natione, & huic similibus chorea viger ac exercetur in conviviis & nuptiis, (nempe: junctim, h. e. à Viris simul cum mulieribus & virginibus propudiosè,) cum multis vitiis ita est conjuncta. Scilicet: Amentia, superbia, ebrietate, invidia, lascivia, mollietate, ingluvie, turpi inflammatione, scortatione, & nonnunquam cædibus, ut eventus sæpè docet, & gesticulationes choreas practizantium produnt. Illi namq;

corpora moderando, modò se deprimunt,
& declinant, modò se attollunt & elevant,
modò pedibus pulsant, manibus strepunt,
mamillas præfiant, palpant, se se am-
plexantur, constringunt, corpus con-
tractant, ore boant & rugiunt, per am-
bitum & circumferentiam se se volvendo,
capite nutant & gestant; ita ut non im-
meritò dici queat talis Chorea *Mola*
Diaboli, & *Follis Sathanæ*; cujus origi-
nem & proprietates, ex Antiquitate &
Patribus etiam noster *Szegedinus* decla-
rat. Judico ergò hunc Tractatum ut
necessarium ita prælo & evulgando di-
gnum esse: ut omnes boni indè naturam,
& virus hujus diabolici vitii percogno-
scentes ab eo abhorreant, & quorum in-
terest etiam alios abhorrere faciant.

JOHAN. K. DEBRECZINUS

Ecclesiastes Polgariensis, &

F. T. D. S. Anno. 1697.

23. Februarji.

Az UR JESUS Christus *kitsiny* s'
együgyü Nyájának.

A'

SZENT MIHALYI

SZ, EKKLESIANAK.

A' kegyes s' fegyhetetlen élet-
ben naponként öregbedést, és abban vé-
gig meg-maradást, a' meg-Szentelő

SZ. LELEK ISTENTÖL!

CHRISTUSban kedves *Atyámfiai*, s' fi-
gyelmes Halgatóim! Imé amaz épi-
démia *pestisről*; tudni-illik a' *fajtalan Tántzról*
írott *Conceptuskámat* szem eleiben ki-bocsa-
tom és közönségesé téstem. Erre engemet
indított az én *tisztem és kötelességem*; holott
Uramtúl az ő Országának (kinek e' Tántz *ron-Zepper*
tója) éppítésere; ellenben pedig az *ördög orszá. Expl. Leg.*
gának (kinek e' Tántz *nevelője és gyámolítója*) *Mos.*
rontására bocsáttattam-ki, melyre e' kédiglen *for p. 344.*
a' nékem adatott kegyelemnek és ajándéknak
mértéke szerint tellyes erőmmel és tehetsé-
gemmel igyekeztem is, és ez után-is igye-
kezem. Hogy pedig kegyelmeteknek aján-
lom ez együgyü s' kitsiny íráskámat okai im
ezek. 1. Mert meg-tapasztaltam az edgy-
néhány esztendőök alatt a' kegyelmetek *Isten*
beszéde halgatásában való serénységét és buzgósá-
gát, és annak ez Ekklesiában (ha szintén főriül
A 3 főre

ANLO LEVEL.

főre nem mindenkinek részéről is; mivel a' kon-
Matth. 13. kolyok ama' nagy aratásig a' tiszta maggal ed-
 gyűtt léfznek) *7. 30.* sikerés. Ide való bé-lepésem-
 nek eleinn én a' Tántzról tanítottam vala, s'
 úgy meg-áldá az UR munkámat; hogy an-
 nak folyása (ki az előtt divattyában vala) ot-
 tan meg-szérada, s' azúlta majd emlékeztet-
 el-veszett. 2. Mert ez iráskám kegyelmek
 által lát világot. Vegyed azért Christus Nyá-
 ja töllem ez csekély ajándékomat olyan buz-
 gó indulattal, minémüvel én nyujtom, ki ma-
 gamat éretted naponként fogyasztani nem szánom.
 s' idvefégedet elő mozdítani minden világi nyere-
 ségnél drágábbnak tartom. Ha mi lelki gyara-
 podást ebből vehetsz, azért merőn az Istennek
 adgyad a' dicsőséget: én velem pedig ugyan rusa-
 kodgyál Isten előtt éretem való imádkozásodban;
Rom. 15. 7. 30. hogy ez után (ha Isten akarja s' élek) több és
 nagyobb ajándékokat vihessek fel az UR Sátor-
 ának éppítésére. Ugyan-is, vagynak én-
 nekem e' kívül némelly aprólkos iráskám; mint
 vagynak közel 2000. írott válogatott Concióim
 Római nyelven, kik közzül néhány százat
 recognoscálván; és született nyelvünkre fordít-
 ván, az együgyű hiveknek épületekre szem
 eleiben ki-bocsátani kész vólnék.

Vagyon nekem az Uj embernek Anatomidja.
 Vagyon az Idveféged arany Lántza. Vagyon
 Hanges Trombitám, melyet oh! vajha valaha
 meg-fuvalhatnék a' Részegeskedésnek hagy-
 mázzátél meg-kámporodott fejű Magyar vi-
 lagnak! Vagyon Világ ártalmas barátsága. Va-
 gyon Ispis kigyótojása. Vagynak valami nó-
 társkáim, s' a' t. Mellyeket én nem dicsekedés-
 ból számlálok elő; (mert akarom; hogy
 csak

ANLO LEVEL.

csak azé legyen a' dicsőség, a' ki ezekre né-
 kem erőt és alkalmatosságot engedett) hanem
 kedvem ellen azért beszéllem-meg jó igyekeze-
 temet és fáradságomat; hogy lássa-meg (és ma-
 gát szőgyenlye-meg) e' Világ; (ki én hozzá-
 gonoszkain szívét visel; hogy im welle
 edgyütt nem futok. Edusának és Pótindának vél-
 leedgyütt nem szolgálók) miben töltöttem ed-
 dig rövid s' hamar el-folyó életemnek napjait:
 miálta az én jó kegyelmes Istenem nekem an-
 nyi kegyelmét adta; hogy a' jobb és bal kezem
 között külömbiséget tudok tenni, gyakran
 kérem azt ő Sz. Felségétől; hogy az ő kegyel-
 mes akarattýából avagy vigyen-fel idején, e'
 bűn szaporító világból, az ő mennyei Acade-
 miájában a' tökéletesekké lött igazaknak se-
 regében; avagy ez földön életemet, a' Chri-
 stusért, Sz. Lelkével úgy vezérellye hogy sen-
 kinek ne légyek botránkozására; hanem az
 hiveknek seregében élhessek egyebeknek hasz-
 nokra, és az ő Felséges nevének dicsőítésére. Ha
 azért Isten arra való időt engedne; s' nyomo-
 rúlt országunknak el-veszett békéségét meg-
 adná, lévén reá Moneta, kész vólnék közzülök
 némellyeket (avagy mind is) az hivekkel közle-
 ni. En időmet héába töltenie nem akartam,
 semmi alkalmatosságot a' munkálkodásra szánt
 szándékkal el nem mulattam, meg világomatis
 a' miatt meg-fogtam, meg-gondolván hogy az
 UR szolgálja vagyok, az UR szolgálójának pedig
 munkásnak kell lennie, és a' melly szolgálatot az UR-
 ban vett, azt be-kell töltenie. Elöttem viselem az
 UR nevére tött esküvésemet is, a' mikor tudni-illik
 az aratásnak Ura, engemet az ő gabonájának
 aratására ki-bocsáta, solenniter meg-esküdtém

*Vite lau-
dabilis &
innocia te-
stimonium
efficacius
est, quam
lingua.
Cyprian.*

*Malè con-
veniunt E-
savi manus
cum voce
Jacobi. Be-
ne docere,
et male vi-
vere, nihil
aliud est,
quam sua
se voceda-
mnare Au-
gust.*

Col. 4: 17.

*In Synodo
Generali
Szoboszlai-
ni, die 2. Ju-
lij. Anno.
1679. ce-
lebrata.*

ANLO LEVEL.

2 Thef. 3. hogy tanulok és tanítok, (melly élő nyelvel és írás-
 15. sal léfzen) mellyet tellyes tehetségemmel meg-
 tartani igyekezem; hogy a' mikor az én Uram
 meg-jőv, és velem számot vét, ezt hallyam ő
 Matth. 25. tölle: *Euge serve bonè & fidelis. Jól vagyom*
 19. 21. *jb és hív szolga, kevesen vóltál hív, sokra biz-*
 23. *lak ez után menny-bé a' te URadnak örömében. Naj*
erchu kürie Jesu. A' minden kegyelemnek
Istene pedig erőstitsen meg titeket mind végig
az ártatlanságban, a' mi Urunk Jéhus Christu-
nak napjára. Amen! Amen!

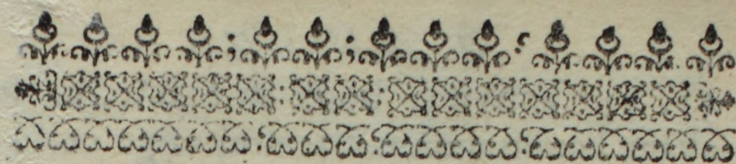
Írásm Szent Mihályon, az Igének meg-
 testesülése után. Anno. 1696. esztendő.

A' kegyelem széki előtt minden
 nap éretted meg-jelenő Orátorod.
 SZENT-PETERI ISTVAN.

Henric: Cornelius Agrippa,
 de vanit. scient. cap. 18. *Nullum choræis*
spectaculum ridiculum ac in conditum magis:
hæc laxamen petulantia, amica sceleris,
incitamen libidinis, hostis pudicitia, ac
ludus probis omnibus indignus: sapæ ibi
matrona diu servatum decus perdidit, sæpe
infælix virguncula ibi didicit, quod melius
ignorasset, multarum ibi fama periit, pu-
dorque. Multæ indè domum impudicæ,
plures ambiguae redierè; castior autem nul-
la, pudicitiam choræis sæpe stratam, sem-
perque impulsam, oppugnatamque videmus.
Hæc ille ex rei vetitate.

In Nomine Domini laxabo rete !

FUNDAMENTUM.

Ki-jöv. 32. ý. 6. *Le-üle a' népenni és innya, az után fel-kelének játszodni.*

Kikben a' bűn leg-fel-sőbb grádusban királykodik, azoknak *characterjek*, meg-ismértető *béllyegjek* im ez.

I. Hogy *fel-emelt kézzel* *vétkeznek*. Száml. 15. v. 30. és így (1) Tudva, nyilván, szemtelenül, nem gondolván sem Istennel, sem emberekkel. Példa a' régi világbelie emberek. Ter. 6. v. 11. *Nimrod*. 10. v. 9. a' *Sodomabeliek*. 13. v. 13. és 19. v. 5. Esa. 3. v. 9. Ezech. 16. v. 50. *Hér*. Ter. 38. v. 7. ama' *Izraelita*. Száml. 25. v. 6. a' *Gibeabéli férj-fiak*. Bir. 19. v. 22. *Absolon*. 2 Sam. 16. v. 22. a' *Juda*. Esa. 1. v. 10. és 3. v. 9. Jer. 6. v. 15. (2) *Meg-átalkodva*. Példa a' *Juda*. Neh. 9. v. 41. *ismét*. Jer. 17. v. 1. az *Eretnékek*. Tit 3. v. 11.

II. Hogy az ő bűnöknek halmát tetézen-tetézik, bűnökhöz büntadnak. Példa a' *Juda*. Esa. 1. v. 5. (őszve vetve a' 4. v.) és 30. v. 1. Ezech. 23. v. 14. (őszve vetve a' 12. 13. v.) *Acháb*; 1 Kir. 16. v. 31.

T A N T Z

32. 33. annyira; hogy az ő bűnöknek avagy hamiságoknak lemmi vége ne legyen (mellyet hamisan vetének Jóbnak izemére. Job. 22. v. 5) és a' bűnt megszokván lehetetlen legyen nékiek nem vétkezniek. Jer. 13. v. 23.

III. Hogy ők mikor immár a' bűnt megcselekedték, *nem bánkodnak*; hanem inkább *vigadnak*. Péld. 2. v. 14. és 15. v. 21. Jer. 11. v. 15. és *esznek s' isznak* Példa a' Patriárkák, a' mikor irégységtől indítván a' Jósephet el-adák. Ter. 37. v. 25. (Őszve-vetve a' 23. 24. v.) az *Israeliták*, a' fel-vőtt Leczkében: *Le-üle*, úgy mond, a' nép. s' a' t.

Summája a' Leczkének.

Az Izraél népének *fajtalán Tántza*, annak *kutfejével* avagy *okával* edgyütt.

R E S Z E I.

I. Vagyon a' *kút fő*, avagy *ok*, im ez igékben: *Le-üle a' nép enni és innya*.

II. Vagyon a'ból eredett ki-folyó *zavaros patak*, ezekben: *az után fel-kelének jártzodni*.

M A G Y A R A Z A T.

A' mikor Móses a' hegyenn az Istennél kélnék, a' nép önnön magának arany borjút csinál, és ezt mondgya: *Ezek a' te Istenid, oh Izrael, kik ki hoztanak tégedet Egyiptomból*. Ááron-is innepet hirdet: *Hol-*

P E S T I S E.

Holnap, úgy mond, a' *Jehovának innepe leszén*. Vittenek fel akkor áldozatokat és halá-adó áldozatokat. Annakutánna *le-ültenek vendégeskedni, és fel-költenek jártzodni*.

Le-üle. A' régiek eleinten *le-ülve* szoktanak volt *enni*; mint meg-tetzik. Ter. 37. v. 25. és 43. v. 33. Ki-jöv. 16. v. 3. és 32. 6. (azaz, a' letzkében) Bir. 19. v. 6. Rut. 2. v. 14. 1Sam. 20. v. 5. 24. 25. *Conf. Cal-vin. Ad-men de Reliquiis p. mibi 583. opus.* Péld. 23. v. 1. de annak utánna olztán, nem szoktanak asztalhoz ülni; hanem *le-telepedtenek*, avagy *félén dülve ágyatskákon feküdtenek*. Lásd ide. 1Sam. 28. v. 23. Esth. 1. v. 6. és 7. v. 8. Péld. 7. v. 16. Ezech. 23. v. 41. Amos. 6. v. 4. A' honnan Sz. *Jánostól* mondatik; hogy a' *Vég Vatsorán a' Jesus kebelében nyugodt*. Mert úgy telepedett-le János; hogy a' feje a' maga ágyatskáján volt az Ur feje felé; annak-okáért könnyen meg-erthette (illet-hette) kebelét. Ján. 13. v. 23.

A' nép. Tudni-illik az *Izraél népe*. Lásd. v. 7.

De az *egész népe*; avagy a' népnek csak *valamelly része?* Fel. A' harmadik versben a' mondatik; hogy az *egész nép*. El-*választák*, úgy mond, *magokat az egész nép az ő arany fülön-függőjökötől, és adák Ááronnak*. De Sz. Pál úgy tanit; hogy ezt értsük

Lásd
Mommát
de triplici
Oeconom:
Lib. 2. Cap
10. 3.

T A N T Z

értjük Synecdochice, nem az egész népről; hanem a' népnek nagyobb részéről: Tines áitón. Némellyek azok közül. 1 Cor. 10. v. 7. Ugyan-is gyakorta az egész testnek tulajdonittatik keveseknek avagy többeknek cselekedetek. Móses némelly Vénekkel edgyütt távul vólt a' hegyenn. supr. c. 24. v. 9. 14. Ezekenn kívül, kétség nélkül nem kevesen vóltanak, kik a' népnek vétkét improbalák, nem javallották; azt pedig meg nem gátolhatták s' akadályoztathatták: leg-elsőben-is a' Leviták, kikre annakutánna Isten a' boszú állást bizá. Mert meg-ölének az Izrael népe közül 3000. ezereket. v. 28. Tétetik annakokáért az egész, s' értetik a' rész.

Enni és innya. Enni és innya itt annyit télsen, mint gazdagon és nagy vigassággal vendégeskedni: mint Bir. 9. v. 27. és 19. v. 4. 6. 8. 21. 22. 2 Sam. 11. 7. 11. 1 Kir. 1. v. 25. Est. 3. v. 15. Péld. 23. v. 7. Jer. 16. v. 8.

KERDES. Hát nem szabadé enni s' innya, és vendégeskedni; mert itt az irás láttatik ezt kárhóztatni? FEL. Magában, az ő idejében, módgyával, és jó véggel, ez nem tilalmas. Nem jegyzi-meg az irás azért Josiás Királyt; hogy őt és útját Jer. 22. v. 15. Sőt inkább a' kenyeret és bort adta Isten; hogy az embernek szive ne csak meg-erősödgyék; hanem hogy meg-is vidá-

mod-

P E S T I S E.

módgyék. Sölt. 104. v. 14. Bir. 9. v. 12. Urunk önnön magais jelen a' Cána Galilában lévő menyegzői lakadalomban s' vendégségben, és jelen-létével nem csak ekesztet; hanem Isteni hatalmallsága szedint a' szűkölködő Vő-legényt jó izű és olégedendő borral meg-is ajándékozta, a' vizet borrá változtatván. Ján. 2. De én ezt itt küllyebb nem terjesztem, a' ki akarja, a' Vendégségről olvassa-meg ama' nagy értelmű Calvinust, a' Job könyvére itt Concióiban. Conc. 2. in ci. v. 4. 5. p. m. 7. 8. Gisbert. Voet. Dispp. part. IV. Loc. de Excelsis mundi. p. mihi. 392. 393. 394. Perkins. Armil. ad Pi. VIII. p. 60. 61. Cas conse. l. 3. c. 4. Sect. 2. Q. 2. p. mihi. 1636. lq.

Hanem ez jöv immár kérdésben: Miben vétkezett tehát ekkor a' nép, a' mikor leült enni és innya? Fel. Abban vétkezett, a' miben a' mi Magyarink az ő évésekben, ivásokban vétkeznek.

I. E'ben; hogy ő a' mikor neki böjtöl-ni kellene, ő akkor eszik s' iszik: a' mikor sirással kellene az Istent engesztelni, akkor ő örül s' vigad. A' bűnösöktől Isten azt kívánja; hogy ő hozzá térjenek böjtöléssel, sirással és kesergéssel. Joél. 2. v. 12. az Izrael pedig meg-tötte a' bűnt; mert ei-változtatták az ő dicsőségeket baromnak hason-

T A N T Z

hasonlatosságára, melly szénát eszik. Sol. 106. v. 19, 20. Ihon meg-is ő Eszik 's Iszik.

II. Ők Ertek, Ittak, tsak szintén Teste Gyönyörűségeknek és Kivánságoknak töltözésére, és nem Természeti erőtlenségeknek könnyebbitésére és táplálására. Pred. 10: v. 15. alias 17.

III. A' vigan-lakás ő benne erumpála, ki-törtete, tombolásra, tánczolásra, s. a. t.

In summa: Vendégségek, idejére, módjára, végére, és Gyümölsére nézve, vértkes és hibás volt.

Az után fel-kelének játszodni. Im hal-
Ebrietas lod; hogy a' fajtalan Táncz, a' robzódás-
saltationis nak és Rézségnek effectuma, gyümölsé,
mater. és el-válthatatlan úti társa. Mert így szól az Irás: Le-üle Enni és Innya, az ut az fel-kelének játszodni.

Ama' volt hát az Intoxicáltatott Kút-fő, 's ez annak Mérges folyamattya. Lásd, 1. Sam. 30: v. 16. Innen mondotta ama'

Pro Murem. pogány Ciceró-is: *Nemo saltat sobrius; nisi fortè in Saniat.*

Játszodni. A' Kút-főben vagyon Letzac-
hek. Sok külömb külömb féle jegyzési
vagynak ennek a' Verbumnak, Trachak;
Mert néha annyit télzen mint Nevetni.
Ter. 18: v. 15. Néha játszodni. 26. v. 8.
néha bújalkodni. 39. v. 14, 17. néha
tsúfol-

P E S T I S E

csúfolni. 21. v. 9. néha viaskodni 2 Să. 2. v. 14.
Itt a' mi Letzkénkbé tébő játékot, tánczolás-
t, robolást, mellyel vigasságokat ki-jelétették.

A' Móses szavai ezt erőssítik; mert
mikor Jolué a' népnek zenebonáját hal-
ván, itilné; hogy ő egy-másat hartzoló
embereknek hadi zenebonájokat hallya,
felel; hogy nem viaskodóknak csatépa-
tájok; hanem éneklésnek szava, mellyel
őnnön magoknak *alternatim* meg-felel-
nek: majd közelebb menvén látták a'
Bálványt és a' Tánczolókat. v. 19. Mitso-
da játék volt hát ez innen meg-tetszik;
tudn. Táncz és éneklés. Fel-kelének já-
szodni, az az, tánczolni Perkins. A'
Cas. conf. 1. 3. c. 4. p. mihi 1670.

A' bortúl azért meg-melegedvén éne- *Credo hoc*
keltenek, tánczoltanak, tomboltanak. v. 18. *convivium*
19. minek okáért az Apostol ezt fordította *prorsus fu-*
pajzein. 1 Cor. 10. v. 7. így a' LXX. Gő- *isseimodestū*
rög bölcsek-is. Melly annyit téfzen, mint *in tēpe-*
gyermekeskedni, gyermeki módon játszod- *rans Simi-*
ni, szökni, tánczolni. Lásd ide. Matth. *ler in k. l.*
11. v. 16. 17.

KERDED. Vallyon e'ben a' Leczkében
a' Isten Lelke kárhottattyaé a' mi időnkben
lévő fajtalan Tánczot és Tánczolókat? FEL.
Igen is. Miért? Mert a' mai fajtalan Táncz
közül egyenlő az Izrael népe Tánczával;
holott mindeniknek azon az ő Szerző oka,

B

O miserā
nostrorum
temporum
conditionē.
Ma-

T A N T Z

Materiája, Formája, és vége. Ha tet-
szik, ōket vesd ōlze.

Ellenvetés. Az Izraél népe az *öntöte*
bálvány előtt Tánczolt. Mi az, és olyan
előtt nem Tántzolunk. *Ergo;* tehát nem
egy a' mi Tántzunk az Izraél népe Tán-
czával, és így ez a' Leczke minket nem
feriál? Fel. Ez csak fűge-fa levél, hejába
fedezed velle lelki mezitelenségedet s'

O pernici- szemérmedet. Mert talám nem Tánczolt
es & pestis ugyan öntött bálvány előtt; de bálvány e-
generis hu- lött csak ugyan Tánczolsz. Mitsoda az?
mani!

Edufa és Potina, a' magad *hasa.* Phil. 3.
v. 19. elsőben is ennek áldozol, étellel
és mértékletlen irallal ezt meg-töltöd, s'
úgy kerekedel olztán néki a' Tántznak,
Hallád! *Le-üle a' nép enni és innya,* az

után fel-kelének jáczodni. Ennek okáért
bátorsággal nevezhettyük e' feléket (a'
minémű teis vagy) a' mint az irás
más bálványokat *Gillulimoknak.* az az,
Ganéj Istenüeknek. Ezech. 22. v. 3. Látd
hogyan *bálvány előtt Tánczolsz;* sőt magad
vagy bálvány. Mitsoda? Tánczolsz az
ördögök előtt-is, a' kik veled edgyütt tán-
czolnak. *Ubi lasciva saltatio instituitur,*
ibi diabolus unà saltat, így mond Chry-
sost. in 14 cap. Matthei.

Nostra saltationes ferè similes sunt illis
Judaorum quando aureo vitulo festum fe-
cerunt,

P E T I S E.

cerunt, & manducarunt atq; biberunt, így
mond a' tudós Lepperus. Expl. Leg.
Mos. For. lib. 4. e. g p. 345.

TUDOMANY.

A' *fajtalantáncz* kárhozatos vétek. Im
hallod a' Leczkében, az Izraél népében
ezt az Istennek Lelke kárhoztattya. A' *mit*
az emberekben az Istennek Lelke kárhoztat, az
kárhozatos vétek. De *Azért* így az *Herodi-*
ás leányát kárhoztattya az irás hogy tán-
czolt; kárhoztattya *Herodest-is* hogy an-
nak tántza néki igen tetstett. Mat. 14. v. 6.

Fajtalantánczot mondok, meg-külöm-
böztesnek okáért. Mert vagyon *szaba-*
dos Táncz; tudn. az, mellyel a' szentek,
Istennek nagy és rendkívül való áldásá-
s és jó-téteményét vévén, az ő örömöket
ki-jelentik, illendő-képpen, tisztességgel,
és kegyessen, az ő helyén és idejében, fele-
baráttjoknak kára és botránkoztatása kívül,
az *aszonyok aszonyok között,* és a' *féri-fiak*
az aszonyoktól külön, az Isten dicsireti-
nek magasztalásával tántzolván. Így
tánczolt *Mária,* a' *Moses nénnye,* a' vél-
le lévő aszonyokkal. Ki j5v. 15. v. 20.
21. a' *Jephie leánya* a' velle lévőkkal.
Bit. 11. v. 34. az *Izraélbeli aszonyok.* 1Sam.
18. v. 6. 7. *Dávid.* 2Sam. 6. v. 14. 15.
1 Chron. 15. v. 25. Ezekből láttyuk;
hogy a' szentek régenten akkor Tántzol-
tanak-

T A N T Z

Judith. 4. tanak, a' mikor Isten az ő népével nagy
14. 15. jót tőtt, mellyért ők Istent örömmel di-
Thodor. csirték; még pedig úgy; hogy a' két *sexus*
hist. Eccl. (nem) egy mástól külön tánczolt, az az-
lib. 4. az aszonyok csak az aszonyokkal, a' férj-
Tripart. fiaktul külön: a' férj-fiak vilzont csak a'
hist. l. 6. férjfiakkal, az aszonyoktul külön, tán-
cap. 45. czoltanak. Mert *Mária* tánczolt nem
az iffiakkal; hanem külön a' férj-fiaktul;
tudn. az aszonyok között, és az aszo-
nyokkal. Így az *Izraëlbéli aszonyok tri-*
umphalis honort győzedelmi tisztességet
énekelvén *Dávidnak*, egymás között,
nem a' férj-fiakkal edgyütt, tánczolta-
nak. *David-is* nem aszonyokkal avagy
leányokkal; hanem maga csak, tánczolt.
Nem erről a' Tánczról szól a' Tudo-
mány; hanem ezzel ellenkező tisztátalan,
fajtalan, szemérem-nélkül való, kurvai,
és ördögi Tánczról: erről lélzen ez együ-
gyű és csekély tractátskám-is, ezt mon-
dom hogy kárhozatos vétek.

O K A I.

Chorrea in
se quid sunt
aliud; qam
effusio que
dam ejus
vanitatis
que latet
in animis.
Mulcul.
in Mat. 14.
7. 6.

I. Mert ez ellenkezik az VII. parantsol-
lattel: Ne paráználkodgyál: és a' X. dik-
kel: Ne kívánnjad. (Lásd oda alá az első
indító okot, az El-intő Haszon alatt.)
Sőt a' *Tiv* Parantsolatnak minden paran-
csolativál. Olvadj meg erre Alsted. En-
cyclop. Tom. 4. libr. 21. cap. 29. p. 2303.
percin.

P E S T I S E.

percin. part. 3. histor. Albigen. libr.
2. cap. 9.

II. Ellenkezik Sz. Jánosnak amaz el-
intésével; hogy ember ne szerezse azokat,
mellyek e' világban vagynak. 1 Ján 2.
v. 15. hanem irtozzék a' testnek kívánsá-
gátul, szemeknek bújálkodásátul, élet-
nek negédségéül. v. 16.

III. Ellenkezik Sz. Pálnak ama' el-in-
tésével, mellyben hadgya hogy ember
a' gonosznak még csak látattya; avagy si-
nétis el távoztassa. 1 Thes. 5. v. 22.

IV. Ellenkezik azon Apostolnak ama'
el-intésével; hogy tudn. ember el-távoz-
tasson a' beszédben és cselekedetben minden
ocsmanyságot vagy éktelenséget, és trá-
gárságot. Eph. 5. v. 4.

V. Ez a' tobzódásoknak és részegségek-
nek gyümöltse; avagy úti társa; mint o-
da fel a' Magyarázatban meg-mutattam.
Részegségnélkül nem lehet a' Tántz; a'
részegség pedig halálos vétek. 1 Cor. 6.
v. 10. Gal. 5. v. 21. Hol láttad te azt;
hogy ama' *Epicurus* disznai, józan ko-
rokban őszve gyűlvén, férjfiak aszo-
nyokkal, aszonyok férjfiakkal őszve-
ölelkezvén tánczoltanak volna?

VI. Alkalmatossága ez az üdönek el-
vesztésének, mellyet Isten parantsol hogy
árzon is meg-váltsunk. Eph. 5. v. 16.

B 3

Quisquis
amas mū-
dum, tibi
prospice
quo sit eū.
dum. Hec
via quā
vadis via
peffima, ple-
naq; cladis
August.
Manua
cap. 30.

Quid pro-
dest mun-
dam vitā
habere &
os sordidū:
cūm dicit
Dominus
Matth. 12.
v. 37.
refer.
Ambros.

Nil preti-
osius tēpo-
re, & heu.
nil hodie eo.
vilis in-
venitur.
conf. Bernard.

T A N T Z

conf. Prov. 28. v. 14. Phil. 2. v. 11.

VII. Mert a' Táncz gyakrabban ott szokott lenni, az holott Istennek hála-kat kellenék adni, és nagy Isteni félelemmel ebédelni és vacsorálni; a' menyegzői lakodalomban tudn. hol-ott de nuptiarum bono Isten kellenék áldani. 1 Thes. 5. v. 18. Ismét. Ollykor, a' mikor nem tántzolóf-nak; hanem sirásnak ideje volna, a' minémű ez a' mi nyomorúsággal tellyes d-dönk. Lásd. Pred. 3. v. 4.

O mores! o tempora!

VIII. Mert a' Táncz, sok gonoszok-nak gyakorta káros, mindenkor veszedek-mes, soha nem tisztá, élelztőjök. Sze-me a' Tántzolóknak kurválkodással vagy

O cœnum:
glabes!
ô profundis-
simam im-
puritatis-
abyssum!

parázñasággal meg-telnek. Szíves fajtalan kívánságokkal és gerjedezésekkel lángol. *Lelke* nem egy; hanem különb-különb féle mocsokkal meg-motskoltatik: el-sőben-is az iffiúság. melly a' bujálkodásra hajlando, lopott szeretetre, alattomban való erőszak-tételre; gyakorta versengésre, és felebaráttjának szidalmára ered. Kellemés gyümölcsei ez átkozott fának! E-

Curiositas
virgines
pretiosas
reddat.

ből következék Dinának meg-szeplősitése, (midőn ő ki-ment volna; hogy néz-né a' Sichembéli leányokat, kik akkor tánczoltanak; a' mint nem homályoson szedegethetni. Ter. 34. v. 1. és Joseph. antiq.

P E S T I S E.

tiq. lib. 1. cap. 19.) a' Silò-béli: leányok-nak el-ragadtatások a' Bějámítáktól. Bir. 21. v. 23. Keresztelő Jánosnak, Istennek ama' jeles Szolgájának fő-vétéle. Matth. 14. v. 6. seq. Márc. 6. v. 22. seq. Digno operi Saltationis dignū sanguinis Johannis B. premium Hieron. ad illū locum Matth.

IX. Vétkes a' Tánczolóknak az ő magok-viselesek mozgások és járások vagy me-netelek és vagy bolondságokat és eszelősségeket mutattyák: vagy egészen bujálkodásra fordultak, a' minéműeket Isten a' Jé-rusálem-béli aszonyokban meg nem szenyvedhetett. Esa 3. 16. aliás. 17. De én a' Tántzolóknak illetlen s' vétkes magok vi-selését, jobban és világosban annál le-nem írhatom; mint a' miképpen ama' jeles ember le-irta, mellyet imé ide írok.

Tekintsd - meg a' Tántzost,
Mint kellemes Maimot,
Meg-látod jól micsodás.
Derekeit lógattya.
Fejét s' nyakát rázza.
Mint rozsz lovú talyigás.
Süvegét konnára,
A' fülére vonszta.
Mint poklot töltő vadász.
Zúgal mint fíratott Ló.
Hogy már azzal szép ő.
A' mellyét ki-kaptsollja,

B 4

Hogy ha
mindé hi-
valkodo
beszédrül
minékünc
számot kel-
letik ad-
nuk. Mat.
12. 7, 36.
hog' ne ad-
nánk szá-
mot min-
den mi hi-
valkodó
maguk vi-

Sze-
feleléséről.

Járáfunk-
rúl, és te-
stünknek
metusáról
mozgásá-
rúl is?
Perkins.
Anat. Cöl.
c. 3. p.
1237.
Vah tetra
monstra!

T A N T Z

Szemei villognak.
Mint vízben holt Lónak.
A' szíját tátogatya.
Néha hajja-hujját.
Kiált ő hop-hajját.
Mint-ha csak maga volna.
Ugrik s' igen topog.
Azt tudgya hogy ő kong.
Mások neki örüinek.
Csúszkál hánya lábát.
Mint-ha volna Gallyát.
(E'bén legyen rész ennek)
Kárjait csorállya.
Pajkos ő munkája.
Mint rongyos fársángosnak.
Kezei tsattognak.
Veszteg nem alhatnak.
Mint Posonyi hobérnak.
Ötet sok rosz nézi.
Katzagnak-is neki.
Mint egy Bécsi bolondnak.
Hiszem rút szemelly ez.
Vallyon a' Medvéhez
Szintén nem hasonlós?
A' Majmot rútabnak.
Ennél csufosabnak.
Vallyon kiálthatnádé?
Hui quàm graphicè, & ex rei veritate!
X. Mert a' fajtalan Tántz pogányi cse-
lekedet, setétségnek és testnek munkája.
1 Pét.

P E S T I S E.

1 Pét. 4. v. 3. Rom. 13. v. 13. Gal. 5. v. 21.
Szent Péter 1. c. kómus, a' melly nével
a' fajtalan Tántzok-is neveztetnek, a' po-
gányok cselekedetek között számlállya.
Jegyezd-meg jól, a' ban a' helyben meg-
külömböztetik a' kómos, az a' setétségnek
pitaumia-túl, ójnophiúgiat-túl pótos-túl.
Szent Paál pedig 1. c. setétségnek és test-
nek munkái között vilzi. Immár pedig;
a' pogányi cselekedetek, a' setétségnek és
testnek munkái; kárhozatos vétkek.

Mind ezekből a' tudomány meg-áll
hogy tudni-illik a' fajtalan Tántz kárho-
zatos vétkek.

Hasznai.

1. TANITAS. 1. Tehát nem jó idvef-
ségét kívánó embernek a' Tántzolásnak
mesterségét tanulni. Mint némelly Or-
szágokban szokott lenni. 1 Thes. 5. v. 22.
Róm. 12. v. 9.

2. Tehát a' Tántzolásnak mesterségét
tanító Mestereknek az ő hivatallyok, nem
szabados és nem tisztességes hivatal.

3. Tehát nem illik a' keresztyén Ma-
gistratushoz; hogy a' Tántzolásnak ta-
nitó mestereket táplállya, azokat és azok-
nak Oskolájokat meg-szenyvedgye; és
mint egy Académiának részét vagy ap-
pendixét, meg-hadgya. Solt. 101. v. 8.
Jos. 7. v. 12.

T A N T Z

4. Nem kell hát a' Cselédes gazdának az ő házában a' Tántzot meg izenyvedni; hanem az ő jussa és autoritással szerint arcedálni kell; ha mikor vagy külső vendégek; vagy valakik az ő háza-népe közül cselekedni akarnák. Ter. 18. v. 19. Jos. 24. v. 15.

5. Nem illik hát igaz keresztyén emberek; hogy ő a' Tántzot és Tántzolokat nézze. Solt. 119 v. 37. Mert a' Tántzolók ebben a' főtétségnek munkájában meg-erősödnek, és ezzel kevélykednek, a' mikor láttyák hogy nekik nézőjök vagy. Azonban a' kik őket nézik, ki-télszik önnön magokat az el-csábitátnak veszedelmére, félő hogy el-ne csábitassanak, és el ne ragatassanak testi gondolatokra és gyönyörködtetésekre: avagy csak másokat az ő példájokkal fel-inditnak; hogy azokat nézzék, és így őket veszedelembé hozzák. Matth. 18. v. 9.

Nugaees & lascivitas Saltationes Episcopi semper solebāt coercere.
6. Nem ok nélkül vagy on hát; hogy az Istent szerető, s' az ő szent törvényét őriző Tanítók, eleitől fogva ez ellen tusakodtanak, és még ma-is tusakodnak. Tusakodtanak az elődedi Ekklesiában élők; mint Chrysostomus, Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, és többek; mint íráfok mutattyák, kik-is ehez lok nevetet ragasztanak. Chrysost. nevezi ezt **Erkö-**

P E S T I S E.

Erköcsök vesztegetésének. Sátán munkájának. Sátán pompájának. Lelkek veszedelmének. Ördög ajándékának. Ördög feneketlen barlangjának. Ördög tántzának. Merödön merő hamisságnak taplójának. Agost. nevezi hűségnek vagy hazugságnak. Vétéknek Bolond vigasságnak. Aristoteles pogány ember lévén nevezi kurvák pohárának és falattjának. in Problem.

Hom. 56. in Gen. in 4. c. Matth. In Epist. ad 1 Col. c. 4. Hom. 12. Lib. 6. contra Pet.

7. Helyesen végezték a' régi Conciliumok a' Tántz és Tántzolók ellen; mint Laodicenum: *Non convenit hominibus Christianis, saltare in nuptiis suis.* Nem illik keresztyén emberekhez; hogy az ő lakodalmokban tántzollyanak. Ilerdense: *Ne Christiani saltent in nuptiis.* A' keresztyének a' menyegzőkben ne tántzollyanak.

8. Méltán büntettettek-meg a' Tántzolók régenten. Domicianus Cæcilius Rufus a' Tanátsbúl régenten ki-űzte; azért hogy tántzolt. Tiberius a' Tántznak igen nagy ellensége vala, ki a' Tántzolokat Rómából mind ki-űzte. Xiphilinus Epitome Dionis. fol. 232.

9. Méltán irtóznak ettől a' jó lelkek; mint Jeremias. c. 15. v. 27. *Nem űltem a' csúfolóknak tanácsokban, és nem tántzoltam.* Sára Ráguel leánya. Tob. 3. **V. 17.**

Chorea ab hominibus rebus seriis occupatis procul ab sunt & ab

T A N T Z

is qui pie secundum mandata Dei vive- re volunt. v. 17. Harmadik Fridericus Imperator azt mondgya vala; hogy ő hideg lelést inkább fel-vállalna; hogy sem tánczolna. Aeneas Sylvius. lib. 1. Comm. Regis Alphonfi.

13. de Re- publ. c. 21. 10. Tehát a' Tánczolóknak Isten orszá- gának örökösök nem lesznek. Gal. 5. v. 21. és ezekhez hasonlatosak. s' a' t.

O admi- randā stu- piditatem! O rem la- crymis di- gnam! 11. Csudálatos és meg-sirattatásra méltó vakság ez az emberekben; hogy még is e' fajtalan Tánczot annyira szeretik; ugyan kétkézzel kapják, s' ottan-ottan gyako- rollják. Oh testnek szolgáló emberi ostobaság, melly rutul meg-csallja magát!

2Cor. 4. v. 4. Bezzeg ki-vájta e' világnak Istene ezeknek szemeket; mint a' Filistensok Sámsonnak! *Bir. 16. v. 21.* Jobb lőtt volna soha e' világra nem szület- tettek; mint az őtet el-áruló és kézben adó Judás felől mondá Idvezítőnk.

Mat. 26. v. 24. 12. Innét eszedben vehedd, mi légyen az Országoknak, Tartományoknak, Vá- rosoknak, Faluknak &c. végső veszedel- meknek edgyik derék, és fő oka, indni-illik e' fajtalan Táncz. Ter. 6. v. 5. 7. 13. Ez a' mi mai romlásunknak-is egy derék s' fő oka; holott alig vagyunk egy menyegző; vagy más egyéb védétség, a' melly Tánczot nem rekesztetik-bé. A' lakodalmokat ma vendégségnek sem tartják; ha a' fekete se- *Proh nefas! reg* Tánczát nem pengetik es nem ugor- gyák.

P E S T I S E.

gyák. Csak Tor az, s' nem Menyegző, *O caros & vacordes!* az holott nem ugerhainak s' tánczolhainak. Maga a' Táncz nem ékesíti; hanem inkább profánállyá a' lakodalmokat. Ma bezzeg e' világ nem a' jobb részt választja; holott (a' mint ama' minden emberek között leg-bőltsebb Salomon az ő Egy-házaijá- ban. c. 7. v. 2. 3. 4. mondgya) Jobb a' si- ralmas házhoz menni; hogy nem mint a' lakodalomnak házához Jobb a' szomorú- ság a' nevetésnél. A' bőlt embereknek el- méjük a' siralmas házban vagyunk: a' bo- londnak pedig elméje a' vigasságnak házá- ban. Eléggé fuvják régtől fogva a' No- rát; csak járhaissák. El-merem a' Fara- hó szolgálival mondani: Meég-is nem vet- tedé eszedben; hogy Egyptom Magyar Or- szág) el-veszett? Oh ragadományra s' *Esa. 42. v. 24.* prédára jutott Edes Nemzetem! Oh úton járók Sákmanya szegény Magyar haza! *Solt. 89. v. 42.* Mire hozának tégedet a' te bűneid. Ah nyomorult Nemzet, ki lelkedben, tested- ben s' javaidban ragadoztatol! Bezzeg nagy *O peccatū, peccatum, in quantā nos conje- cisti cala- mitatem!* mint a' tenger a' te nyomoruságod, ki csoda- gyogyit-meg tegedet! Oh bűnnek iszonya- *Sir. 2. v. 13.* tos vólta, melly az Istent kegyes természe- ti ellen ilyen keménnyé változtattya!

13. Méltán kárhoztatták tehát még a' régi pogányok közzől-is a' józanabbak e' fajta- lan Tánczot, mint a' Rómaiak. Saltare apud

T A N C Z

In vita Epaminō-
da. *apud Romanos parum honorificum fuit, így ír Acmil. Probus. Cicero Aul. Gabiniust*

In Orat. az ő ellenségét, boszúságból, hívja fo-
post reditu dorított Tántzolóknak. Lucius Murená-
in Sen. nak vétkül vetteték izemére; hogy Asiá-
Orat. 43. ban tántzoló volt. Deiotár Királynak-is
In Philip. ugyan azon vetteték izemére. Ugyan
Cicero Antoniuusnak, több vétkei között,
a' Tántzot exprobrállyá. Aristippus a' Tán-
czolásért feddeték meg. Ptolomeusnak az
ő több gonolsági között, mellyekért or-
szágából ki-űzetetett, ez-is tulajdonit-
tették; hogy tánczolt legyen Tiberius és
Domitianus pogány Császárok; mint bán-
ták a' Tántzolókkal, másutt meg-irtam.
Avagy nintsené itt helye annak, a' mit
a' Christus edgyütt a' Sidóknak mondott:
A' pogányok fel-kelnek az itélet napján,
meg-ítlik e' nemzetséget.

II. Haszon.

RETTENTES. Rettenny-meg testi bátor-
ságban bé-merült, ördögnek, testnek, vi-
lágnak útára eredett, s' azon talám már
meg-térés nélkül szágúldva futó Magyar

O ventres *nemzetség, ki le-ül sz enni és innya, az u-*
nati consu- *tán fel-ke sz jáczodni; éllz csak azért hogy*
mere fru- *csak egyél, ígyál, igazán mondhatod te*
ges! *CEpi tò polu a' mit amaz Polyphemus*
Cyclops mondott: *Non ulla numina ex-*
pavesco caelium. Sed uni Deorum ma-
ximo

P E S T I S E.

ximo Venti hostias meas confecro, Deos
ignoro ceteros. Mondhatom én-is, a' mit
régenten Hieron. mondott: *In mea patria*

Deus venter est, & in diem vivitur, &
sanctior ille est, qui ditior est. Hivott té-
gedet Isten sírásra, jajgatásra, zsákban
való öltöztetése; imé öröm és vigasság va-
gyon, ökröknek le-vágása, juhoknak meg-
ölése, hús étel, bor ital, ezt mondod: (ta-
lám szóval nem; de cselekedetteddel) E-
gyünk és igyunk; mert holnap meg-halunk
Es ez a' Seregeknek Istenének fülében ment.
Bátor ha meg-bocsáttatik néktek e' hamis-
ság, mig meg-haltok, azt mondgya az
UR a' Seregeknek URa. Eja. 22. v. 12. 13.
14. a' bort te nagy pohárokkal iszod, és
nem szánod a' Jófesnek romlását. Amos.

6. v. 6. Jaj néked! A' jó bor-is rosz izü-
tenéked hegedű szó és Tántz nélkül, a' ve-
szedelemnek szélén tantorgasz: de még-is
tántzolsz, tombolsz. Sokszor immár
úgy jártál, mint Boldisár Király jára.
Dan. 5. mit várhat sz tovább-is? holott a'
fej sz a' fának gyökerére vettetett, vala-
melly fa jó gyümölcsöt nem terem ki-vá-
gattatik, és a' tűzre vettetik. Mart. 3. v. 10.

Te, a' Tántzot csak vigás szerezőnek
állatod. De olly vigasság az mellynek
a' vége ideig és örökkévaló jaj. Péld. 14. v.
13. Luk. 6. v. 25. Sokan azt mondgyák;

hasoknak
aldozo, ő
konyha, s'
korszoma
hitü Epi-
curus disa
nai!

O exetra-
bilem car-
nis securi-
tatem!

Quid ju-
vat in mo-
meto gau-
derez si in
eternum
cogaris le-
gere Gerb.

T A N C Z

hogy *Az* ételért s' italért nem mennék úgy
a' lakodalmas házhoz; mint a' Tántzért.
Ah *Belial* fiai s' leányi! No el-jő az idő;
hogy (hanemha jó idején meg-térnek)
ama' keserves *threnodiát* végnélkül fogják
kiáltani:

Jaj! Jaj! Jaj! Jaj! Jaj! Jaj! Jaj! Jaj!
nékem és Jaj! Jaj! el-kárhoztam, s' el-
veszttem testbe lélekbe.

O dolor! ô gemitus! ô miseria! El-
kél ám ott a' *Tör* a' tréfáról, rágják a'
sziveket éjjel nappal az ô lelkek isméretinek
halhatatlan férgerei. Márk. 9. v. 44. 46. 48.
mindenkor *haló* félben lesznek; de soha
meg nem halnak, mindenkor csak ordita-
nak az halálnak fájdalmi között; de soha
azoktól meg nem menekednek, nem érvén
soha örökké végét kinaiknak. Isten!
bezzeg igen meg-verted ezeket' vakság-
nak lelkével igaz ítéletidből! De szánjd-
meg őket, es nyisd-meg szemeiket irgal-
masságodból!

III. Haszon.

Feddés és dorgálás. Meg-jegyzi innét
az Urnak Lelke fekete hólt-szénnel

I. A' *Birákat* és egyéb *Tiszteket*; kik
(a' többi között) ez Isten haragját gerjesz-
tő kárhozatos vétkeket, a' fajtalan Tántzot.
1. *Az* alattok lévő nép között meg-szeny-
vedik, azt nem fojtogattyák, a' kiknek
mintha

P E S T I S E.

mintha semmi epéjek nem volna, úgy nem
haraglszanak még a' *Tánczolókra*, és nem
büntetnek egygyet - is még benne.
Ezek nem *Magistrátusok*; hanem csak
merő Vázak; a' mellyeknek noha pálcza u-
gyan a' kezekben; de egygyet sem hajita-
nak-meg vélla a' Verebekben, a' mellyek
a' Búzáat vagdallyák elöttök. II. A' kik
nem csak meg-szenyvedik; hanem azokat
öltalmazták-is, ôk lévén ebben a' go-
noszban elsők. No, *facientes & consen-
tientes pari poena puniendi*. A' tselekedők
és az egygyet ertők egyenlő büntetésre
méltók.

II. Ama' bolond és esztelen szüléket, *Nunquam*
Atyákat, Anyákat, kik szűz Leányokat *puella do-
mum refe-*
örizet és vigyázás alatt rejtekben nem runt mores
tartyák; (a' mint a' szűz leánzónak *eos: quos*
csak Neve-is *Ha-álma* kívánná) holott *secum ex-
tulerunt.*
azoknak szűzelségeknék meg-maradására, *Seneca.*
a' ben-ülésnél erős praesidiumok nem le-
hetne; hanem kinn lovagolni hadgyák, *Sirach. 7:*
csak valami tomboló lakodalmat kaphassa-
nak, leányostul oda menten mennek, *v. 24.*
leányokat *Tánczra* borsáttják. Ezek ama' *Meretricia*
Héródiást, és annak leányát követik, *lascivius*
Matth. 14: v. 6. *turpis nota*
fuit nubilis
puella sal-

III. Ugyan azonokat, kik nem csak *tatio.*
fiokat és leányokat borsáttják a' fajtalan *Calvin. in*
Tánczra; hanem magok-is örömet azt *Matth 14:*
v. 6.

Cito præ-
terit illud,
Quod ju-
vat: eter-
num, quod
cruciabit
erit. Mant.

T A N T Z

*O turpem
Tarpitudi-
nem!* el-járják, azoknak, és másoknak nagy
botránkoztatásokra: még pedig gyakorta
ollyak, kiknek fél lábok a' Cháron tsólnok-
jába; avagy a' koporsóban vagyon. E'
félek bezzeg nem a' nagy Abrahámnak
követői. Ter. 18: v. 19. Nem köve-
tői amaz istenes erőss férjfinak a' Jósuének,
ki ugyan tudományt tőn az egész nép hal-
lattára; hogy ha ők mindnyájjan el-sza-
kadnak-is az Igaz Istentől, ő mind-azáltal
háza-népestől, az URnak szolgálna. Jos.
24: v. 15.

*O dedecus:
Dignū pa-
tella oper-
culum, &
similes ha-
bent labra
lactucas,* IV. De tsudálatos, és meg-síratatásra
méltó *vakság* ez; hogy még az Egyházi
emberek között is találtnak e' *faytalan*
Táncznak fautori, párt-tartói; főv-kép-
pen az *adversáriusok* között, kik azt mor-
dicus óltalmazták, 's érette viaskodnak;
mint Friedlieb, in 2 Sam. 6: v 14. Albrecht.
in Hierarchia Oecon. Conc. 23. Binchius,
Mellif. Part. 3. p. 203. Joh. Gerhar-
dus, in Loc: Comm. & ex eo Pruknerus,
Centur. 8. qv. 87. Lutheránusok Syl-
vester, in Summa. Azoriūs, tom: 3. l. 3.
c. 26. Cajetan, in Comm. in Rom. 13.
Romái Catholicusok. Jobban értették
ezeknél némelly Pápák; mint III. Inno-
centius, ki a' Tánczot nevezi *Tsúfnak*,
Vesztegetésnek lib. 3. Decretal, Gre-
gorii. Can. cum decorum, Ötödik Ke-
lemen

P E S T I S E

lemen Pápa, nevezi *altal hágasnak*, és
Szokatlanságnak; vagy *bolondságnak* lib:
3. Clementit. 14: cap. 1. Zachariás
Pápa nevezi *Pogányok szokásának*, caus.
26. 9. 7. Can Si quis. De bár a' *miéink* *Pudeat*
közül-is némellyek bellyebb fálnak a' Si- *Theologos,*
pot, kik *amazokhoz hunyoritonak szabású,* *Christi ser-*
és a' Tánczot *adiaphorának*, *köz-dolognak* *Conf. Per-*
tartyák és mondgyák. Tollatur, ugy *kins Anat.*
mondnak, *abusus, & maneat rerum sub-* *cap. 3: p.*
stantia. O nyomorék, ô sovány Theo- *1237. in*
logusok! Hiszem ez a' Regula tsak azok- *folio.*
ban a' dolgokban jó, a' mellyek *sűksé-*
gessek; vagy *magokban igen hasznosak.*
A' Táncz pedig nem ilyen.

IV. Haszön.

EL-INTÉS. Utáld-meg és hagyd-el e' *Quid juvat*
faytalan Tánczot, te *bolond és esztelen* *insanis*
Nemzetség. Esa. 1: v. 16, 17. Solt. *jaftari*
34: v. 15. *membra*
choris.

Inditsonak tégedet im ezek. I. Mert
Isten tiltja a' Tánczot, Ki-jöv. 20: v. 14.
és 17. *Neparáználkodgyál.* *Nekiván-*
nyad, A' bűnöknek mértékét nem az *em-*
beri agyban; vagy *Secularis politicában*;
hanem az *Isten Törvényében* kell keresni,
a' melly nem tsak azokat a' vétkeket tiltja,
mellyeket dià Tò reton, *bőü szerint le-*
télzen; hanem azokat-is, mellyek *Kata*

T A N T Z

diánoian, értelem szerint mond, a' genus alatt Species, a' Speciesek közül egy alatt a' többi mind, a' vétkek alatt azoknak organumit és alkalmatosságait, s, a, t. Conf. Zepper Expl. Leg. Mol. For p. 344.

II. Mert a' Tánczolás és szökés nem Emberi tulajdonság; hanem az oktalanság állatoknak tulajdonságok; mint a' Vadaké. Job. 40: v. 15. Esa. 35: v. 6. Madaraké. Lev. 11: v. 20. Hízslalt Tulokké. Job. 21: v. 11. Mal. 4: v. 2. Késké. Enek. 2: v. 8. Zuboké és Bárányoké. Solt. 114: v. 4. Ovid. *Lata saltat ovīs et tauro quoque lata invenca*, ilmet Satyrusoké. Ela. 13: v. 21. Ektelenség embernek, még pedig Keresztényennek, az ő Gestusával és egyéb tselekdedetivel az oktalanság állatokra referálni, hol ott meg-iratott: *Ne legyetek mint a' Ló, és őszvér, kiknek nincsen értelmek.* Solt. 32: v. 9. Helyeslen fabulállya Ovidius; hogy a' Jupiteretül régenten némelly Tánczolást szerető emberek Maymokká változtattanak: jelentvén ezzel; hogy a' Tánczolók nem méltok arra, hogy embereknek nevezetessenek; hanem Maymoknak.

III. Mert a' fajtalan Táncz, az hitetleneknek meg ismértető bállyegyek és jegyek, arról ismértetnek ők egygyikről meg; hogy ők hitetlenek és istentelenek

Job

P E S T I S E.

Job. 21: v. 7, 11, 12. Matth. 14: v. 6. Esa. 5: v. 12.

IV. Mert ördög tojta, ördög ülté, ördög keltette a' Tánczot elsoben, ő találmánya, ^{oportetū} in ultimas ő munkája; hogy a' bánt ez által meg-^{usque ter-} szaporithatná. A' ki azért Tánczol az ^{ras expor-} ördögüül vagyon. Az az, az ördögöt követi ^{tandum.} úgy mint lator fiú az ag-eb attyát. Lásd mind a' kettőt, Jan. 3: v. 8.

V. Mert a' pogányoktól jöt-bé a' Táncz a' Keresztényének közze, Lege caus. 26: ^{In ethnico-} v. 7. Can. Si quis &c. Minek okáért ^{rum misse-} Keresztényennek tartván, magadat, nem illik ^{riis sint sal-} a' pogányok után járnod, Jer. 20: v. 2. ^{Chrys,} 1 Pet. 4: v. 2. ^{Homil. 12:} ^{In E. 4. ad}

VI. Mert Bálvány-imádás az, mikor Colos. valaki eszik, iszik, és az után Tánczol; mint meg-tetűzik, a' Sz. Pál szovainak egybe-veréséből, 1 Cor. 20: v. 7. Az ki-jöv. 32: Részének 6, és 18 verseinek szovaival. Nevezi Sz. Pál bálvány-imádásnak Speciesének, az hol-ott a' Vendégség (jó-lakás) után Tánczolások gyakoroltatnak, ha szintén olyan borjú (bálvány) ott nem léi-zen-is, mellyet azért nem-is említ. Lásd-meg, kérlek, az Apostol szovait, 's vesd-őszve a' Móses szovaival.

VII. Mert a' Tánczolás Istennek ellen-^{regi.} régi. Mellyet im-igyen mutatok-meg: A' ki akar lenni e' Világnak barátja, ^{Isten-}

C 3

T A N T Z

Istennek ellenségevé tétetik. Jak. 4: v. 4. E' világnak baráttya az, ki szereti a' pompát, bújalkodást, kevélységet, beáiban- való düstösséget, és a' ki akar rontszani az embereket a' bűnben, a' mellyek mind megtaláltnak a' Tánczban; és annak-okáért azok által ember Istennek ellenségevé lé-
 Izen. Nintsen pedig nyomorultabb, nin-
 tsen bődögtalanabb ember; mint a' kinek Isten ellensége: Ha tsak a' kinek Ura poro-
 se-is, Isten lehet orvosa; mint a' Magyar köz-mondás tartja: A' kinek Isten ellen-
 kezője, ki lehet annak párt tartója? Senki bizony nem. Halzontalan dolog; ha mind e' világ baráttya-is.

VIII. Mert a' Tánczosokat Isten meg-
 itili; ez életben is néha; mint a' Tánczoló Izraél népét, Ki-jöv. 32: v. 28. De
 ter a' Mose fő-képpen jóvendőben, őket pokolra alá
 legislatores: hányván; mert ők Isten országának örö-
 zantes, a' kősi nem lélnék, Gal. 5: v. 21. Es
 Christo da-ezekhez hasonlatosak: a' minémű a' Táncz,
 tore legis Tisztátalan tsók, Szerelem ének, Coma-
 Evangeli-ca in igne dia &c. Jól mondotta egy valaki: Cho-
 occidentur res sunt circulus, cujus Centrum orcus, peri-
 & crucia-pheria diabolus.

Antonin. Ergo saltet; sed adultera filia, virgine
 part. 2: DEI ab hac procul esse desidero: így mond
 Summa Ambrosius igazán, Syr. 3: v. 26. Vala-
 tit. 6. cap. kik Istennek ditsősséget adnak, e' világot
 6. &c. 4. nem

P E T I S E.

nem szeretik. Magokat meg-tagadgyák,
 és az ő testeiket meg-feszítik, mellyek az
 igaz Keresztyn embernek bizonyos 's tsal-
 hatatlan jegyei. Jel. 14: v. 7. 1 Jan. 2:
 v. 15. Matth. 16: v. 24. Gal. 5:
 v. 24.

De mivel nintsen olly hamis ügy, a'
 mellyet annak fautorai, párt-tartójai, pró-
 kátori lelki-ismérettel, és ravasz élmétül
 gondoltatott helytelen okoskodásokkal, nagy
 zajogva nem óltalmaznának; ezt a' pokol-
 ra vivő fajtalan Tánczot is Ugri Uramék
 őlvé czimborálván, és fogodzván, némi
 némű gyenge támaszokkal gyámolgat-
 tyák hogy már, Mellyek között egy-né-
 hányat előttek im meg-mustrálok, és
 melly erőtelenek legyenek meg-mutatom.
 Azt mondgya annak-okáért Ugri Uram.

I. Schul a' Szent Irás a' Tánczot nem
 tiltja: annak okáért a' Táncz
 közdolog? Fel. Orthiján Ugri Uram!
 1. Ha nem tiltja; nem-is parantsollya.
 2. Hamis az, 's merő hamiság, magya-
 rán meg-mondva; hogy azt károgod;
 hogy a' Szent irás a' Tánczot sohul nem
 tiltja, ezzel ellenkező terltzik-ki azokból,
 mellyeket a' Tudomány erőssítésére: és az
 Indító okok között is az első okban, oda-
 fel az irásokból bé-hoztam. Tekint-
 hetlé-meg ott. Ez a' támasz azért tsak a'

T A N C Z

magad költságos agyából fittyent-ki. De mi tudom jól mit akariz nyegekni; hogy tudni illik nyilván való szókkal világosan és Kata Tò retón, az az bõrű szerint, nem tiltja; mivel így nem mondja: Ne tánczolly! De hallodé! ha szintén bõrű szerint nem tiltja is; (*dato sed non concessio*) de tiltja Kata Ton diánoian, értelem szerint, és erős következéssel. Tiltja okaiban és

Luc. 21: effectumiban. Tiltatik a' Részegség. Teh. 34: a' Tancz-is tiltatik. Mert az ennek oka és Eph. 5: szülő anyja. Tiltatik más ember Feleségének kívánása, Kijöv. 20: v. 17. Tiltatik a' Tancz-is tiltatik; mert az ennek effectuma: 's mérges gyümölcse. Hol-ott

Quid ibi ^{verecundia} nem tsak kíváncs; hanem szemtelen kezereccundia, iddel és tsókjaiddal, és kurvai ölelgeréssel ^{poteft esse} delilleted-is. Láthatja, Matth. 5: v. 28. ubi salta- Minden a' ki aszonyra tekint, hogy azt tur, strepi- meg-kívánja; immár meg-paráznította tur, concre- patur. Ambrosi. azt az ő Szívében, 2 Pet. 2: v. 14. Kik- lib. 3. denek szemek is rakva paráznasággal. Így

Virg. vagyon ám a' faytalan tánczolóknak dolgok. Nosza, Ugrí Uram, mutasd-meg énnékem; hol vagyon bõrű szerint a, Szent irásban a' Pædo-Baptismus, a' Szent Léleknek imádtatása. Hol vannak az irásban az Isteni Allatnak, Személynek, Háromságnak Izóvai? Hol vagyon bõrű szerint; hogy a' Christus mi érettünk eleget-tett?

P E S T I S E.

get-tet? Hogy ember egyedül hit által a' mi Sñ. igazul meg? &c. Mellyek mind az által irasból Kata Ton dianoian, és erős következés ^{igaz követ-} szerint mondatnak Engrapha, Scriptura-rint ki-ho-ria, az az irattaknak. Sok kivált-képpen ^{zatik} való vétkek, mellyeket az irásokból fed ^{szinten ol-} dánk-meg, ott exserte és bõrű szerint nem ^{lyan erős} neveztetnek, a' minémdek a' Kocz-kázás ^{mint} Kartyázás, Kötelen-járás, On-öntés, Rossa ^{szinten a'} vetés, üv-mérés, és több ezer e' féle; ^{mi azon} még is mindazonáltal az irásokból igazán ^{vastatik} feddetnek. 3. Exserte és Kata Tò retón, világosson és bõrű szerint is kárhoztattya az irás a' Tánczot, Rom. 13: v. 13. 1 Pet. 4: v. 3. Mert ezekben a' locusokban kárhoztatnak a' Komój, mely Izó, nem tsak tobzódást; hanem Tánczot-is télsen; mint avagy tsak ebből-is meg tetszik; hogy a' pogányoknál Komosnak mondatott az az Isten, ki mind a' tobzódásoknak, 's mind az éjeli Tánczolásoknak praefelének tartatott. Es Komázein vétetik a' Gõrõ Suid Ko-gõknél, mind azért hogy Tánczolni, 's mos esti mind pedig tobzodni. Olvasd-meg Cornél, Méthe a' Lapidè in Rom. 13: ex Stuekii lib. 1. ^{kaj ho or-} Convival. c. 20. Ki-is e' Izót Komos deri ^{chismos.} vallya ama' Sidó Izóból; Camos. 1 Kir Kómos 11. v. 7. A' melly Sidóljegyez ^{Hoc est:} verrasztó ^{est temu-} baszókö parázna Tánczot. Lásd Aretius, ^{lentia &} saltatio. ki a'

T A N T Z

ki a' Görög *authoroknak*; ki-váltképpen *Pindarusnak* (kire-is *Commentáriussa* vagy) olvasásokban igen *versatus* vólt, in: Pet. 4: v. 3. *Komos, inquit petulantiaebriorum, prioris vitii* (onophlúgias, ícil,) *hic Fructus est; nam à vino surgunt ad saltationem &c.* Lásd, Sibel. in Jud. v. 4. *Ad verb.* *Alfelgeias*, punct. 3. Conc. 18.

Igy tompitám-meg az igazságnak verőjével *Ugri Uraméknak* első útközetinek élit, hiszem ístent, hogy a' többinek hátra verettetésére is reálegit.

II. Azt csevegi *Ugri Uram*; hogy a' *Salomon Egyháziya* azt mondgya: *Ideje vagyon a' Tánczolásnak.* c. 3: v. 4. Szabad hát a' Táncz? FEL. Ez igen venda erőf-ség, nem kell vas pöröly hozzá, tudó-vel is le-űthetni. 1. A' minek az irás mondgya *hogy ideje vagyon, az szabadost* koránt sem. A' 8. v-ben ugyan ott e' va-gyon: *Ideje vagyon a' gyűlölésnek.* Még-is mindazáltal nem szabad gyűlölni. 2. A'-ban a' helyben lévő *Sidó* ige *Rakad*, annyit téfszen mint *örvendeni*, *örömeben ug-rani*, a' melly azon szóval mondatik a' *hegyekről.* Solt. 114. v. 6. és a' *Sántákról.* Esa. 35. v. 6. de sem a' *hegyek* sem a' *sánták* nem tánczolnak. Ellenében tétetik pedig abban a' helyben a' *Fajgatásnak*, a' holott

P E S T I S E.

holott az *antithesis* kívánnya; hogy ott a' *Szökéssenn* értelsék az *örömmek* akar-melley *tiszteletes módgya*, kit ember kül-ső jeggyel-is ki-mutat, mellynek hogy ha olyan fajtalan *Tánczal* kelle lenni, az a' mi kérdésben forog. Vagyon annak-okáért ott *tallacia tu en arche*; ki-hez járul *elenchus figuræ dictionis*, a' mint nevezik. 3. Ott *Salomon*, sem nem *probállya*, sem nem *improbállya* (fel tévén; de meg nem engedvén; hogy ott a' *Tá-ancz* értelsék) a' *Tánczot*; hanem tsak *deiktikos* és *historicos* referállya, mi lé-gyen; tudni lok emberektől; akar *hi-tetlenül*, akar *szabadossan*, akár *vilalma-san*; és így a' *factum*-ról, nem valami *iuf-ról*, ízöll.

III. Görditi előnkben *Ugri Uram* né-melley *Szenteknek példait*, mint *Máriát*, és *Dávidét.* Ki-jöv. 15. v. 20. 2 Sam. 6. v. 14. 16. Lám, úgymond, *Mária* és *Dávid-is tánczoltanak.* Szabad hát a' *Táncz*? Fel. Igen gyenge *czövek*hez kötik hajójokat nyavalyások, és ezzel az ellenvetéssel tsak *czégért téfsznek* *indatlanságoknak* és *vakságoknak.* 1. Ez ellen a' gyermeki okoskodás ellen, mi-is így okoskodhatnánk, ha példákkal já-tzodni akarnánk: Sem *Abrahámot*, sem az ő feleségét a' *Sárát*, nem olvasluk

hogy *Qua un-quam legi-*

Conf. Perkins. Cas. Con-sc. 13. c. 4. Obj. 2. Resp. 2. p. 1672. in folio.

TANTZ

tur saltasse
Sanctorum
fœmina-
rum Vi-
vien.

hogy valaha tánczoltanak volna. Tehát
minékünk sem szabad Tánczolni? De
hogy ne láttassunk olly könnyen mellőle
el-menni, lássuk mind a' kettőt. Kö-
zőközségeffen erre azt mondom, a' mit oda
fel a' Tudomány alá, a' *Táncznak* meg-
külömböztetésében írtam. Láld ott. Ki
váltképpen pedig, a' mi a' *Mária* példá-
ját illeti. 1. Ama' pluralis numeri szóv
Mecholot, chorust sereget télsen; de on-
nét azt ki nem hozhatod, hogy *Tánczo-
lónak* serege lőtt-légyen; vagy önnön
maga a' *Táncz* avagy *tombolás*; mert
vagynak *játszódóknak* chorusi, seregi-is.
Jer. 31. v. 4. Annál-is inkább nem hoz-
hatod innét ki a' *mesterséges és számos*
Tánczot: még is ennél-is inkább nem
hozhatod innét ki a' *férjfiaknak az asszo-
nyokkal edgyütt való Tánczokat*. A' te-
xtus úgy mondgya; hogy az ő örömtök-
nek, győzedelmeknek, és háláadásoknak
jegyeit, az afzonyok külön, és a' férj-
fiak-is külön jelentették-ki. v. 20. coll.
cum 21. mint. 1 Sam. 18. v. 6. 7. és. Solt.
68. v. 26. 2. Mitsoda tiltattól meg; hogy
azt a' szót *Mecholot*, a' tudós Juniussal
és Tremelliussal edgyütt *Sipnak* ne fordít-
hatnók? Holott *Machala*. Solt. 53. v. 1.
és 88. v. 1. és 149. v. 3. jegyez *Sipot*, a-
vagy valamelly *musica szerszámot*. És
hogy

P E S T I S E.

hogy itt úgy ne vehessük, a' textusnak
 lemmi *circumstantiai*, környül állási nem
 evincallyák. Az *Onkelos* is. Ki jöv. 15.
 v. 20. Fordítja, *Caingin*, a' melly a'
 Chaldaeusoknál gyakrabban *Sipor* avagy
Trombitát tülzen. A' Magyar-is fordít-
 ta *Sipnak*: ki-menének, úgy mond, do-
 bokkal és *Sipokkal*. 3. Olztánn, akar
 hogy fordítsad azt a' szót *Mecholot*, meg-
 kell ezt jegyezni; hogy *religiosus actus*
 vólt az: de senki nem mondgya; ama'
 villongásban forgó *gunacandrica Tántz*
 olyan vólna; vagy a' cselekedetnek; vagy
 a' cselekedőnek végével. 4. Továbbá, Conf.
 mindeneket, mellyeket az Anyaszent-egy- Perkins.
 háznak akkori csecsemő és gyermekkori Cas.
 állapottyához képest az Isten tiszteleti kö- Conic.
 rül végben vittének, minékünk *in specie* lib. 3. c. 4.
 vagy *in particulari* nem kell követnünk; p. 1671.
 annyival is inkább a' *Mária* cselekedet- Obj.
 tit, ki tudni-illik rendkívül való lélek- Resp. 1.
 kel meg-ajándékozott *Prophetissa*, pró-
 feta aszony vólt.

Lásuk immár *Dávidot-is*, miképpen
Tánczolt. Annyit különböz a' *David*
Táncza a' mi ugráló vad-kecskéinknek *Idem*
Tánczoktól, a' mennyit különböz a' *Vila-* *ibid.*
gefség a' *Setétségtől*. 1. *Dávid* egyedül *Resp. 2.*
Tánczolt *asszony-nélkül*. 2. Nem va- *Vide fides.*
lami menyegzői; vagy más egyéb külső
lakada-

T Á N C Z

lakodalomban, vendégségben; hanem Isteni áldozatban. 3. Nem más hasonló képpen Tánczoló előtt vagy utánok; hanem az Ur Ládája előtt. 4. Nem volt bortúl részeg mikor tánczolt, hanem józan volt. 5. Nem királyi vagy Politicus habitusban, öltözetben, Tánczolt; hanem szent ruhában, mint valamelly Proféta és Léviták Collegájok. 6. Az Ur előtt Tánczolt. 7. Nem valami Politica okból vileltetvén, testi recreationnak okáért; hanem a' Sz. Léleknek néminémű rendkívül való instinctusából, a' Ládának a' Sion Várában való bé-vitetésén lévő sz. örömének meg-bizonyítására. 8. Nem kerengett; hanem szökött, a' Musicával való éneklés közben, mellyet ő-is némelly musica verővel segít vala, a' mint az egész contextusból Samuelnél, és 1 Chron. 15. nyilván ki tetszik. De a' mi Tánczosink. 1. Nem egyedül Tánczolnak; hanem asszonyokkal vagy leányzókkal edgyütt. 2. A' menyegzői, vagy más egyéb lakodalomban s' vendégségben. 3. Más Tánczoló előtt; vagy utánok. 4. A' bortúl meg-melegedvén s' bolondulván tánczolnak. 5. Magok ruhájokban s' öltözetekben. 6. Nem az Ur előtt; hanem az ördög előtt, e' világnak és az ördögnek fiai s' leányi előtt. 7. Csak

testi

P E S T I S E.

24
testi gyönyörködtetéseknek okáért, az Istennek gonosz lelkének sugallásából, külső testi örömeknek ki-mutatására. 8. Néki kerekednek a' Táncznak, kerengenek mint a' melly baromnak bolondgya vagon. Csak úgy menti tehát Dávid a' mi Tánczolóinkat, mint a' gyilkosokat és latrokat, Moses meg-ölvén ama' Egyptiuszt. Ki-jöv. 2. v. 12. Mellyből én im ilyen ellen-vetést gőrditek eleikben, szökjék által, ha inaikhoz biznak: Moses meg-ölé az Egyptiuszt. Tehát szabad a' gyilkosság. Tetsziké? Ha ama' tetszik, ennek-is tetszeni kell. Mert mind egy őrő fia a' két rőt. Lásd. Zepper. Expl. Legum Mos. For. p. 345.

IV. Hozza-elő Ugri Uram Urunknak ama szavait: Sipoltunk tinéktek, és nem tánczoltatok. Matth. 11. v. 17. Ergó. Fel. Ostoba fejek! bezzeg okosság nélkül okoskodnak. Hiszem ott a' mondatik, mit cselekesznek indifferenter a' gyermekek, s' nem az hogy mit cselekesznek igazán a' fajtalan meg-élemedtek. Onnét hát a' fajtalan Táncz nem óltalmaztathatik. Conf Gvalt. in Matth. 14 v. 6. p. mihi. 314. a. b.

V. Hánytorgattya Ugri Uram a' Szökést. Szokás, így-mond, ez az emberek között; hogy a' Menyegzőben Tánczoljanak.

TANTZ

izöllyanak. Mi szükség hát némelly mo-
rosus Papoknak ez ellen karicsálniok és
kiáltozniok? Fel. O dél-szioben Nap
világnál sem látó denevérek! Ő föld alatt
járkáló két lábú vakondakok! Az Id-
vezítő UR Christus nem mondotta hogy
ő a' Szokás; hanem hogy ő az igazság.
Ján. 14. v. 6. Annakokáért őtet halgas-
suk, őtet kövessük, nem a' Szokást. 1Pét.

*Neque Ho-
minis con-
suetudine
sequi oportet; sed
DEI veri-
tatem.* 1. v. 18. és 4. v. 2. 3. Akar melly régi
légyen annakokáért a' szokás; de az igaz-
ságnak cédálni kell, és ha azzal ellenke-
zik, tsak lobbantsd hátad megé. *Con-
tatem. suetudo sine veritate vetustas erroris est.*
Cyprian: Cypri. ad Pomp.
Epist. 3: 3.

VI. Szinlenie akarja Ugrí Uram dol-
gát ezzel; hogy a' Tántz alkalmatosság
az házasságra; mivel ebből egy-máshoz
való jóakarat szokott conciliáltatni né-
melly ifiak és leányok között, a' mellyből
oltszán közöttök házasság léfzen. Ergo?
Fel. Roszúl vonnya-bé ez a' borona az
ő abajdotz magvokat; mert mind ki-tet-
szenek a' konkolyok utánna. Az alat-
tomban való, rendeletlen, roszúl őszve-
kőlt, házasságról meg-engedem; de az
Urban való házasságról. 1 Cor. 7. v. 39.
tagadom. Az házasságnak nem minden
alkalmatosságát kell javallani. Ki-jöv.
22. v. 16. Deut. 22. v. 28. 29. 2 Sam. 11.
2 Sam.

PESTISE.

2 Sam. 11. v. 27. hanem csak a' fertelemsé-
g nélkül való házasságnak tisztességes alkalmat-
matolságát. Lásd ide Rívet. Explic. De-
cal. in v. 13. p. mihi. 339. Obj. 2.

VII. Emlegeti Ugrí Uram azt-is; hogy
tudni-illik Nem minden Tántzból követ-
kezik parázñaság. Ergo. Fel. Tegyd-fel a'
fűveget, meg-értettük! Talám minden
nem kívánnya ugyan azt a' kivel Tánczol
parázñaságra. De ismét Fel. 1. Nintsen
soha olyan Tántz, a' mellyben testnek
kívánsága, és szemeknek bujálkodása nem
vólna. Mert ha ezek nintsenek, mitől
vagyon tehát, hogy ezt inkább válaszf-
tod mint amaxt? a' szépbb természetű asszonyt
s' leányt, inkább választod tántzoló tár-
súl mint a' rutabbat? inkább akarsz a'
szépbikkel mint a' rutabbikkal tántzolni.
Mert azt ennél inkább szereted. Egyen-
lő-képpen tántzolni azokkal; ha alatta
valami nem feküdnék. De ez a' testnek
ama' kívánsága, szemeknek bujálkodása.
1 Ján. 2. v. 16. Tolle lasciviam & vo-
luptatem, & sustuleris choreas. Így mond
Pétrarcha. Ex aspectu nascitur amor, a'
tekintetből származik a' szerelem, így
mondgyák köz belzédben; igazán pedig;
mint ezt a' szomorú példák mutattyák.
Lásd oda alább a' ki fogáfra tett feleletben,
mindjirt ez obj. után. Mennyivel in-
kább

Lásd. kább a' Tánczolóknak egymás közt való
 Rivet. beszédekből, tapogatófokból, és ölelgeté-
 In explic. sekből fel-gerjed a' *Canis concupiscentia*, a'
 Decalogi. gonosz kívánságnak lángja, és mint-egy
 ad 7. 13. p. m. 337. olaj töltetven reá fel gyúlad. Mert ugyan-
 Col. 2. is, (a' mint ama' minden emberek között
 Chora ho- leg-hőltsebb Salomon. Péld. 6. v. 27. 28.
 die vulgo (szól) *avagy vehetnéje valaki a' tüzet az ő*
 usitata ni- *kebelében; hogy az ő ruhái meg nem égné-*
 bil sunt *nek? Avagy járhatna-e valaki az eleven sé-*
 aliud; *nen, és az ő lábai meg nem égnének? Mert*
 quam ipsa *ha azt parancsolja Sirác; hogy az énekes*
 libidinis *aszonnyal gyakran ne forogjunk, a' szép ter-*
 & impudi- *metű aszonytúl szemeinket el fordítsuk, és az*
 citie fla- *idegennek szépséget ne szemlélljük, a' fer-*
 bella. *jes aszonnyal edgyütt ugyan ne álljunk; a-*
 Perkins *vagy azzal edgyütt itatnak okáért ne kel-*
 Cas. *tsünk; hogy az ő mesterségivel meg ne fo-*
 Conic. *gattassunk, annak az ő szépségével a' sze-*
 lib. 3 c 4. *relem tűz módgyára fel-ne gyúladgyon, a'*
 p. 1670. *mi szívünk ahoz ne hajoljon, és a' mi indú-*
latunkkal veszedelemben ne essünk, c 9:
v. 4, 8, 9, 10, 11. Mit itilhetünk a' tán-
 O scelus! *czolóknak az ő tsók jók, tapogatófok, és*
 Flamma *ölelgetések (gyakortább éjtzakának idején)*
 fumo est *felől? Mit felelünk a' Christusnak amaz ő*
 proxima. *ízovaira, Matth 1: v. 28. Az ő tekin-*
 Comic. *teti és itileti előtt, ki a' Sziveket és a' Ve-*
séket vizsgálja: En pedig mondom néktek;
hogy minden a' ki aszonyra tekint; hogy azt
meg-

meg-kívánnya, immár meg-paráznította
 azt az ő Szívében? 2. Annak - felette,
 másokkal-is kell gondolni; nem tsak az, hogy
 vétek nélkül tselekedheted; (mellyet soha
 nem tselekedhetsz) hanem arra-is kell vi-
 gyáznod; hogy másokat meg-nébotrán-
 koztass, és senkinek okot a' gonosz kíván-
 ságra ne adgy, Matth. 28: v. 6, 7. és 5:
 v. 26. Tudgyuk pedig; hogy e' féle Conf.
 Táncznak nézésével gonosz kívánság ger- Rivet.
 jed az embereknek szivekben: a' mikor a' In Explic.
 tánczolóknak könnyű és fajtalan testeiknek De cal.
 mozgását, magok-viselését, és testeik-p. m. 337. ad 7. 13.
 nek otsmány részeit (mellyek a' tánczo- Col. 2.
 lóknak környül-kerekedésekkel gyakorta
 fel-fedeztetnek) láttják. A' honnét egy
 valaki igazán mondotta: *sem Férfiak; ibi intuta*
sem Aszonyok a' Tánczról olyan jámborúl ille verecundia
és olyan tisztán haza nem mennek, mint suspecta est,
oda mentenek vólt. Minekokáért; mind a' ubi Comes
Tánczók, 's mind pedig azt Nézők iga- est extrema
zábban mondanák itt azt, a' mit Socrates saltatio.
 mondott: *semper deterior domum redeo.* Ambr. lib. 3. de virg.

Ki-fogás Vannak, a' kik minden kíván-
 ság-nélkül a' Tánczban jelen lehetnek, és
 azt nézhetik? Fel. Héjában tsavarja farkát Non credo
 rókáink, nem tudom én ki vólna az. Ter. viro si di-
 8: v. 21. Jer. 17: v. 9. Péld. 20: cat seille-
 v. 9. Job. 15: v. 16. De; dato, rit se à talibus
 ka madár az a' romlott természetben spectaculis;
 cum David
 mert ex eo quod

T A N T Z

vidit Ber- mert egyéb iránt, miért könyörögné
sabec la- Dávid: Fordítsd el az én szememet: hogy
van tempo nelássanak (nézzenek) heában valókat,
vocatus sit Solt. 119; v. 37. Láthatlaza szomorú
ad libidi- példákat. Ter. 6: v. 2. és 12: v. 15.
nem. és 34: v. 3. és 39: v. 7. Száml. 25:
Ut vidi: és 34: v. 3. és 39: v. 7. Száml. 25:
ut perii; és 34: v. 3. és 39: v. 7. Száml. 25:
et me ma- v. 1. Bir. 16: v. 1, 4. 1 Sam. 11: v. 2,
ins abstulit 3. és 13: v. 1. 1 Kir. 11: v. 1. Es
error. mivel hogy többen találatnak, kik véték-
Ita ille. nélkül azt nem járhatták és nem nézhetik,
 ennek okáért tilalmas, és kerülni kell.

VIII. Rebelgeti Ugri Uram ezt is -
 A' borral az ember vissza-él, mikor még
 részegedik; még-is mindazáltal a' Borna-
 italt nem kárhoztattuk: így ha szintén
 némellyek a' Tánczal vissza-élnek-is, nem a'
 Táncz az oka; hanem a' ki azzal vissza-él.
 Ergo? Fel. O hunyor-nélkül szükölködő
 szédült fejek! 1. Nagy a' Bor és a' Táncz
 között a' különbség, Mert ugyan-is a' Bor
 magában Istennek Nemes teremtsé, 's a'
 testnek táplálására sokat használ; és így
 ha szintén sokan azzal vissza-élnek-is, a'
 jámbor és kegyes embereknek mindazonál-
 tal helyben maradhat. De a' Táncz ördög
 munkája, a' testnek és léleknek kárhoztattá-
 ra lokat árt; és így planissimè, éppensé-
 gel el tőrlendő. 2. De ha szintén önnön
 magában a' Táncz jó volna-is; (mint szin-
 tén a' Bor) mindazonáltal úgy sem men-
 hetne

P E S T I S E.

hetnéd azzal magadat. Mert a' teremtet-
 t állatokat, nem mindenkor az önnön ter-
 mésetekből kell jóknak vagy gonoszoknak itil-
 nünk; hanem a' mi testünknek-is természet-
 től. Mert legyen bár valami magában
 és az ő természetiben jó; de ha látjuk hogy
 a' mi testünknek ártalmas, 's vesztük-e-
 szünkben hogy azzal vissza-élünk, attól
 magunkat meg-kell tartóztatnunk. Mint
 p. o. a' Bor magában jó; mindazonáltal
 az hideg-lelésben lévőeknek nem adatik; mi-
 vel nekik ártalmas volna: így ha szintén
 a' Táncz magában jó volna-is mivel tud-
 gyuk hogy a' mi romlott természetünknek
 ártalmas minékünk azt kerülnünk kell.

XI. Forgattya Ugri Uram ezt is: meg-
 engedtetetik a' Táncz. 1. Ha módgyával
 létszen, és nem felettébb gyakoroltatik.
 2. Ha csak gyönyörködésnek okáért lé-
 tszen, 's nem valami levitáshoz; vagy bújal-
 kodás kedvéért. 3. Ha tisztességes sze-
 mélyek előtt létszen. Simpliciter, 's egy-
 áttalában nem kell hát kárhoztatni? Fel.
 Bódog Anya bezzeg mély discursus ez!
 Mit kell neki tenni? Unva szab lúan irám
 le. De hallodé! 1. Héába keresi valaki a'
 módot a' bolondságban és esztelenségben, és
 hasonlókban, mellyek a' módnak excessusá-
 ban (felül-haladásában) állonak. 2. Em-
 bernek az ő lelki-ismeretiben; nem csak a'

tselekedőnek végére; vagy igyekezetre kell vigyázni; hanem a' tselkedetnek végére - is és abból mi szokott következni; kíváltképpen mikor önnön maga a' dolog semmiképpen nem szükséges. 3. A' tiltszésséges személyek meg-botránkozathatnak. És ha a' botránkozásnak vezedelme kívül vannak, annál nagyobb bűnre méliők, melly azoknak színek és tekintetek elől, minden bolond és haszontalan alkalmatlanságokat el-rilt.

X. Illyen tsavargást-is gondol Ugri Uram: szabad, ugy-mond, embernek a' maga feleségével Tánczolni? Fel. Köszönnük hogy bé-tértél, kert alól-is el-mehettél volna. Hát ugyan úgyé? 1. A' mi halálos bűn, s' kárhozatos vétek, az embernek, a' mint tsak magának, vagy idegennel mással: úgy maga feleségével. tselekedni nem szabad. De a' Táncz halálos bűn, 's kárhozatos vétek; mint oda-fel evincálám. Tehát s. a. t. 2. Ugy szokott a' gyakrabban lenni; hogy: *Homines ejusdem thori, plerumque sunt socii ejusdem peccati*, űk egy-más kedveért szabadoisát tészik egy-másnak a' vétket; de magok gonoszával, Tsel. 5: v. 9. Coll, cum 5: 10.

XI. Hozza-elő Ugri Uram ezt-is: használ a' Táncz a' testnek egészségére-is? Nem kell hát annyira tilalmazni? Fel. Fil-lents

lents Koma, igen belé vetél benné! 1. A' testnek egészségéről, mellyet valaki annak mindgyárt az étel után lött szertelen nagy gyakoroltatásával akar szerezni, sokkal kűlőmbet itilnek a' *Medicusok, Orvos Doctörök* Es az egészségnek őltalmazásáról ír könyvetskék, kik a' testnek mindgyárt az étel után lévő erőss motussát tiltják; hogy a' *concoctio*, eméltés, meg-ne akadályoztassék: és inkább jóvallyák azokat, mellyek im e' Verletsekben bé-vannak foglalva: *Post pastum stabis; vel passus mille meabis.* Az étel után veszteg áll; vagy ezer lépésig sétálly. Immár pedig a' Táncz többire a' jó lakás után szokott gyakoroltatni, a' mint a' mindennapi szemlátomás bizonyította, és az Izraél példája-is a' Letzkében mutattya. Innen vagyon ama' közbélz d: *Vinum senem etiam vel nolentem saltare compellit* 2. Olvátán a' kűlső ember halznát, nem kell valakinek a' belső embernek és a' Lelki életnek kárával keresni. Itt vagyon edgy őtt helyé URúknak amaz intélének. Matth. 6: v. 33.

XII. Emliti im ezt-is Ugri Uram: A' *Alibertate Christiana* Táncznak tilalmazása ellenkezik a' Keresztényeni szabadsággal. Tehát s. a. t. Fel am non li-Talalád a' Szarva között a' tőgyét. Régi *cer argumentari.* és közönséges Cantilénájok ez a' testi embe-
reknek; hogy valamikor űk a' bűnre (za-Log. Telo.
bados-c 26. Ca: 3.

T A N T Z

Non data hadolságot keresnek, a' Christusnak jó tő-
nobis per vő jármát magoktól el-akarják vetni, a'
Christum libertas ad Keresztényeni szabadságnak violálását hány-
peccandu; iorgatták. De gondold meg jól a' tautelá-
sed ad San- kat. Gal. 5: v. 13. 1 Pet. 2: v. 16. 2 Pet.
8: v. 19. Libertas Evangelii, nemini lő-
data ejus centia habenas laxat. Cartur.

XIII. Panaszolkodik Ugri Uram: Ezek,
Tit. 2: 2. 11, 12. úgy mond, a' Papok komorrá és magának-
valóva akarják az embert tenni, a' mikor
minden vigasságtól el-akarják vonni. Fel.
Ugy szóliz; mint egy a' bolondok között.
2. Az Istenes életnek gyakorlása, az embert
komorrá és magának valóvá nem teszi.
Senki nem vigadhat jobban, 's nints-is na-
gyobboka senkinek az örvendezésre; min-
a' kegyes és Istenes Keresztényennek. Mert Isten
örömet szereti, Sol. 146: v. 8. O hozzá ir-
galmas, tökéletes, tiszta. 18: v. 26, 27.
Országának világát ő rajta fel-emeli, és
így minden világi örömnél nagyobb örömet
ad az ő szívében. 4: v. 7, 8. Nekiszünte-
len lakodalma vagyon Péld. 15: v. 15.
Ugy hogy ő meg a' kedvetlen állapotban-is
örül. Tsel. 5: v. 41. Sid. 10: v. 24. A'
sötét, bűdös mely tömlőcz fenekén-is édes-
deden aluszik. Tsel. 12: v. 6. Örömmel
énekel. 16: v. 24, 25. Az hitetlennek pe-
dig az ő öröme csak bolondság. Pred. 2: v. 3.
Alias 2. minden ő öröme csak vege csak jay.
Luk

Omnia
sunt vani
vanissima

gaudia
Mundi Fa-
lix, qui in
sola gaudet

ovarque
DEO
Sol. 89:
3. 16.

Unusquis-
que peccan-
do animam
suam dia-

P E S T I S E.

Luk. 6: v. 25. Mi lelkednek daykái a' mi bolond-
kor a' fajtalan Tánctot impugnállyuk, a' cat cepto
szívnek (el-mének) és a' testnek relaxa-
tión könnyen meg-engedgyük; csak hogy cedine tem-
avagy észet; avagy iszol; avagy tselekeszél, poralis va-
mindeneket az Isten ditsőségére mivelly. August.
1 Cor. 10: v. 31.

Meg vásárlék Ugri Uram Ellenvetés-
keivel, és elegedendő válaszal bocsátám
mindeniket, 's meg-óltalmazám az igazsá-
got ellenek. A' több aprólékos gézen-
gúz Ellen vetéskéken, mellyek Cajetánus-
nál, és másoknál találtatnak, én mostan
nem pepetslek; mert azok-is ezekkel mind
egy kohból költek, és ezekre való felele-
tekkel azok-is mind el-olzlottanak és ma-
gokban-is őszveomlandók, és inok-szaka-
doztak. Akkor állattya annakokáért meg
Ugri Uram a' fajtalan Tánctnak szabados
völtat, a' mikor a' Borjúk fen az Egben szár-
nyokon repülnek; vagy mikor Szarvasok
azon levegő Egben járván legelnek. Csak va-
karjon falt tehát Ugri Uram, 's mondgyon
abit.

Im láttatok, kegyes Olvasok, melly
binganád-szálakkal, és hajlangó káka buz-
kókkal támogatja Ugri Uram az ő néki
igen tettző, 's testestől és lelkestől őtet el-
velztő Deliláját, fajtalan Tánctot. Váltód-
meg élő Ember a' drága üdöt, és foglalod

In Com-
ment. Ad
Roma: 12.

T A N T Z

Lasisti satis atque bibisti: a' te Idvességednek kerestetésében, fogadj szót idején, tarts penitentiát, keféregj, gyá-
nunc tempus est resipiscendi & Christum induendi. szólly és siri Jak 4: v. 8, 9. Jobb *Calinan.* frással menni az Egben Lázárral; hogy nem mint Pokolban Világi örömmel a' Gazdaggal. Jobb ideig zokogni az emberekkel; hogy nem mint örökkön örökké gyötörödni az ör-
Turpit. dögökkel.
Turpis.

V. Haszon.

Jóra való Intés. Az Ekklesiában és Po-
c. 13. p. 380. litiában lévő Ört-állók, Ááronok és Mó-
sesek, legyen egy Izivetek, lelketek, vál-
Quod hodie sit; ut Viri unâ cum Mulieribus per misti saltent, ferri non debet; quoniam hæc fementa sunt lasci- vi & libidinum. latokat velsétek öltve, ez halálos bűnnek, és kárhozatos véteknek, a' Tánitznak tudni-
illik ki-irtásában, s' a' nép között való ki-
gyomlálásában Jer. 10. v. 1. Solt 101: v. 8.
KERDES. Miképpen lehetne a' mi lakó he-
lyeinkből a' Tánitzot arceálni profigálni, ki-
irtani és gyomlálni? Fel. Elsőben, az Ek-
klésiai mediumok és remediumok im ezek.
1. A' Tánitznak a' Prédikációkban és Ca-
techizációkban egy szível, lélekkel való fed-
dettetése. Ezt a' Tanítók a' Prédikációk-
ban és Catechizációkban unanimiter fed-
Loc Cam. 2. c. 2. p. 340, 341. gyék. Esa. 58. v. 1. Mic. 3. v. 8.

2. A' közönséges és magános eleve való
intések. A' Tánizosokat *privatim* jó eleve
intsékmeg, s' ha szót nem fogadnak, az
után *publice-is* meg-intsék. Sid. 3. v.
13. 1 Tim. 5. v. 20.

3. Az

P E S T I S E

3. Az Ur Vaesorájának ufussától való
el-rekesztetés, el-tiltatás. A' Tánizoso-
kat oda ne bocsátsák. Matth. 7. v. 6. és 16.
v. 16. *Hagia tois hagiois. Sancta sanctis.*
Procul hinc procul este prophani. Num.
9. v. 6, 7.

4. Az Egyházi fenyteteknek gyakorlása,
(ha *Presbiterium* volna az Ekklesiákban;
de oh! tronka a' mi nyomorúlt hazánkban
a' Christus országa) a' feddés és dorgálás
által elsőben: annak utánna; ha ugyan csak
continuatly a' vétkét, és vak merő-képpen
meg-átalkodik, és *suspensiók*, el-tiltások
által: és olztán a' ki-rekesztés által. Mat.
18. v. 15. 16. 17.

5. A' Synatokban lőtt decretumok, vé-
gezesek és iriletetek, mellyekkel az Ekklesiák
a' mindigart meg-irt elzöközökkel való
élésre öztönöztesselek és meg-erősítessle-
nek. Így a' régi Ekklesia, a' mellyben az
Egyházi fenyték még erejében vőlt, a'
Tánitz és Tánizolók ellen keménny vége-
zéseket végezett, mint ezt a' Constantiná-
poli közönséges Gyűlésnek *Canon* *Agathensis, Hierdensis, Altisiodoriensis*, és har-
madik *Toletumi* bizonyittyák, mellyeket
itt le-irni sok volna. A' *Laodiciani Synat*,
melly vőlt, anno Christi 364. can. 59. így
végezett: *Non convenit Christianis homi-
nibus saltare in suis nuptiis. Prandeant, &*
gaudent

T A N C Z

*tenent graviter & moderate, gratias Deo
agentes de nuptiarum beneficio*

Cautio. Az akadályok itt el-háríttassanak,
mellyek között kiváltképpen valók:

1. *Anthropareskeia*, mikor valaki az em-
bereknek tetszeni igyekezik Istennek meg-
bántódásával. Gal. 1. v. 10.

2. *Prosopolepsia*, személy - válogatás.
Matth. 22. v. 16.

3. *Amaz ártalmas axioma*, melly azt
tartja; hogy a' réligiónak. Theológiá-
nak, Ecclesiái edgyeségnek és fenyték-
nek meg-kell különböztetni, és követ-
kezés-képpen az Egyházi szolgáktól más-
képpen kell az embereknek erre a' *Statu-
sokra*, és másképpen *amarra*, appli-
cáltatni.

Mondasz: Az Egy-házi fenytékekkel
semmit sem avagy *kevés*et használhatunk:
avagy csak nem mehetünk arra; hogy *ezt*
a' *konkolyt* a' kereszténységűl ki-gyomlál-
lyuk. Mi használja hát hogy véllek vesze-
kedünk? Fel.

1. *Non est in medico semper relevetur ut
ager.* Az Oavos Doctor nem mindenkor
mehet abban elő; hogy ő a' beteget meg-
gyógyíthassa; mindazáltal tisztja az ő néki;
hogy az ő mestersege Iserént illendő or-
volságot *adhibeállyon*. Avagy csak ezt
kell az Ekklesiának cselekedni; hogy az
ő lelke

P E S T I S E.

31
ő lelkét meg szabadítsa, (mentse) és a'
mi ő rajta áll az Isten baragját el-fordítsa.
Catech. quest. 82. Ezech. 2. v. 5. *Vagy
hallyák vagy nem hallyák. s' a' t. 3. v. 11.
Szólly nekik s' a' t. vagy hallyák vagy nem
hallyák. Fel. 2.* Ha ez a' ki fogás jó volna;
úgy lemmi el-intéssel, lemmi feddéssel, lem-
mi fenytékekkel nem kellene a' bűnök ellen
élnünk.

Málsodszor. *Politiai remediumok* im ezek:

1. Ha a' *Magistratus*, kinek Izábadtsága,
(*potestas*) és hatalma (*potentia*) vagyon
a' Respublicában az Oskolákat, mellyek-
ben a' Tántzolásnak mestersege tanittatik;
és azt Tanítókat, bé nem vélzi; vagy ab-
ban meg nem szenyvedi.

E' fele a' mi hazánkban, hálá Istennek,
én tudásom Iserint nintsen; de tudnak a'
felől a' Magyarok tántzolni; mert őket a'
Satyruſok meg-tanították.

2. Ha a' *Magistratus* keménnyen meg-
tiltya; hogy a' *Musikások*, *hegedűsök*,
Bordó-Siposok s' a' t. mind lakosok, s' mind
kívül valók, a' menyegző lakodalomban,
és más egyéb vendégségekben, jelen ne
legyenek, a' Tántzolóknak ne szolgállya-
nak, ne hegedűllyenek. De leg-jobb vól-
na; ha azokat a' nép között meg nem szeny-
vedné; hanem a' Városból, Faluból, őket
egygyűl-egygyik mind ki-űzetne; mint a'
féle

T A N T Z

Azle ördög szolgait, és másoknak-is vesztőit.
Szám. 5. v. 2. 3. 4.

3. Ha a' *Magistratus* keménnyen megbünteti azokat, a' kik azokban a' Tántzot meg-engedik, házokat a' Tántzolók-nak; vagy azoknak *kérésekre* csak; vagy *bérért* odaadgyák, engedik.

Cautio. Hogy ha a' Tántzolás köz-be-lyen; mint *Piaizon*, *Utzákon* s' a' t. lé-szen, a' *Magistratus* a' Tántzolokat mind fejenként keménny büntetéssel büntesle-meg. De ezeknek a' Tántzoknak meg-akadályozásának *módgyait*, és *azoknak executióját*, *ki-szolgáltattását*, a' kegyes *Magistratus*nak *íttelire* és *prudentiájára* bizzuk.

Indító Okok.

Elsőben, az *Egyházi-szolgákat* indítsák im ezek:
1. Az *Isten parantsolattya*. *Esa.* 58: v. 1. *Jer.* 14: v. 19. 2. *Tim.* 4: v. 2. *Audite omnes servi Jehova!* 2. Mert az hiv *Egyházi szolgá-nak* tisztí ez; hogy munkalkodgyon az *Istennék* *Evangeliumában*; hogy a' *Nepnek* *aldozattya* lé-gyen kedves, a' *Sz. Lélek* által meg fzenteltetett. *Rom.* 15: v. 16. De a' *Méz* az *aldozathoz* nem illik. *Lev.* 2: v. 11. Minden *aldozatnak* *szóval* *kell meg szótani*. *Marc.* 9: v. 49. *Audite Placentini.* *Ezech.* 13: v. 18, 19. *Mic.* 3: v. 5, 6.
3. A' *Büntetés*. Másként *Isten* azoknak *Véreket* az ő *markokból* kívánnya meg. *Ezek.* 3: v. 18. és 33: v. 8. *Sid.* 13: v. 17. *Audite Ganes muti!* *Esa.* 56: v. 10.

Másodszor. A' *Magistratusokat* indítsák im e következők. 1. Az *Isten parantsolattya*: *ki-tisztí-*

P E S T I S E.

tisztítsad a' gonoszt közösséled. *Deut.* 17: v. 12. és 29: v. 19. és 21: v. 21. Ha egy *Gonosz*, a' *Táncz* az. *Conf. Zepper. Expl. Leg. Mos. Jor.* lib. 4. c. 9. p. 343.

II. Mert *Számot* kell nekem adni a' *Meunyei Biró-nak*. *Solt.* 82. v. 1. Mint viselték légyen az ő képét, és mint őrizték 's őriztették az ő két kö-tablait. *Luc.* 26. v. 2.

III. Mert a' *Birák Istenek*. *Solt.* 82: v. 6. Nil hie *Metaphorikos*, hasonlatosság szerint, *tisztekre* és *Nevatoros moror.* nem *állattyokra*, sem *Termeszetre*, képest, a' meny-iben az *Isten Képét* viselik a' több emberek között, 's *gondviselésben* és az *igazgatásban*. Igen kell hát nékiek az *Isten Törvényet* őltalmazniok. *Deut.* 17: v. 18: 19. *Jos.* 1: v. 7, 8.

IV. A' *Példák*; mint *Dávid*. *Solt.* 101: v. 8. (De gondold itt: nem emlit ott *Dávid Tántzolókát*; s nem mondgya; hogy azokat *ki-gyomlallya*? *Fel. Paráznakat*, *gyilkosokat* sem emlit ott *Dávid*. *Ergó.* X. ut *Tökám* ez. *Hallodé!* *vilagossann* ugyan nem mondgya; de *közönségesen* azokat is *bé-foglallya*; ha tudni az idejében olyak *találtattanak* volna; mert nem csak ezt mondgya; hogy ő *ki-metszi* az *hamisság cselekedőket*; hanem amaz *Univer-salitást*. *Közönségest* jegyző *igétsket* is: *Chol omnes hozzá-tézi*. *Ki-metszem*, ugy-mond, *mind az hamisság cselekedőket*. Tehát a' *Tántzolók-at* is; ha tudni. *illyéket* talál, ugyan is azok is *hamisság cselekedők*; még pedig *in summo (gradu.) Tiberius*; noha *pogány ember*, ki olyan nagy ellen-sége volt a' *Tántznak*; hogy a' *Tántzofokat* *Rómá-ból* *edgyül-edgyig* *mind ki-verette* (*pudeat Christianos!*) mint *Xiphilinus* bizonyította, in *Epitome Dionis* fol 232. *Domitianus*, ki *Coc. cilius Rufust* a' *Tántzból* *régenten* *ki-tízte*, azért hogy *tántzolt*. Melly *dologról* *Dion* nagy igazán így mond: *Rem memoria dignam fecit Imperator*. Emlekezetre méltó *dolgot* *cselekedett* a' *Császár*.

Oh vajha az *UR Isten támasztana* minékünk-is egy *Dávidot*, ki az *UR Városából* *met-széné-ki min-*

TANTZ PESTISE.

den kamisság cselekedeket, a' Tantzókat-is! Oh vaj-
ha támalztana egy (ebben a' dologban) Tiberius, ki
a' Varosokból s Falukból veretné-ki inind együl-
egyig a' Tantzolókat! Oh vajha támalztana egy
(ebben) Domitianus, ki a' Tiszteket a' Tantzolásért
mind együl-egyig tisztektől fosztaná-meg! No a'
mi az en tisztem, meg-mondtam és meg-irtam;
vagy hallyatok; vagy nem hallyatok; de meg-is tud-
gyatok-meg; hogy Profeta volt közöttetek. Elegend
ez én-ékem; hogy: Boldogok a' kik ehezik és szomjú-
hozzák az igazságot; mert ő meg-elegítettnek. Ha
meg-hal-is a' Gyermekek; de meg-fizetnek a' Dajka-
nak. Ha a' Beteg meg-nem gyógyul-is, meg-leiz az
Orvos jutalma. Lásak annakokaért az emberek,
ám ellen-vetélkedgyenek hívsgos vóltoknak óltal-
mazásában valamint akarnak, és felelgesék vala-
mit az ördög szájokban ad én az URnak parantsó-
lattyára emlékeztetem őket. De ha sem az URnak
parantsolatya őket nem rettent; sem az ő igeje
nem inditja, én egyebet mit mondani nem tudok,
hanem a' mit Sz. János én előtttem. Jel. 22. 7. 11.
A' ki fertelmes legyen fertelmes ez után-is.

Bé-rekesz- Aldott az Ur, kitől vagyon minden jóra való
sós. segítség, Fiával és Sz. Lelkével egyetemben. Amen!

Abortivum hunc ingenioli mei fatum peperit.

Anno Immanuel. 1696. 27. Febr. Halelu-jah!

Non illepidè Poloni Almonii:

Nemo, inquit, Omnibus placere potest, nisi pla-
centis fiat; aut vinum Thasium.

Petr. Lindeberg. distich, moral.

Contemni a malis laus est.

Vilibus a lixis laudari, infamia vera est.

Sed laus Summa est displicuisse malis.

Alius.

Invidè, quod nequeas imitari, carpere noli.

Garrulé, contineas linguam, tuque invidè dentem.

Ioan. Pincier. M. D. Meditar. lib. 4.

Invidi obiectora? quid tum? non invidet illi.

Qui bonus est, solus macerat illa malos.

Alius.

Nec quoque mella placent etiam dulcissima cuiusvis.

Scilicet in cunctis non sapor unus in est.

F I N I S.

